

1076.

20 lap.

764

Alc. 1076.

Lillekesed,

e h t:

Mitmed ja mitmesuggused laulud
Ma rahwale, ello parrandamisseks
ja auksaks aiawiteks,

tohto-forjand

P. Gilbenmann.

I jagu

U e = a a s t a a n d.

Pernus, 1852.

Trükkitud ja müüa W. Pormi jures.

Der Druck dieser Schrift ist mit der Bedingung gestattet, daß nach Vollendung desselben die vorgeschriebene Anzahl von Exemplaren der abgetheilten Censur in Dorpat vorgestellt werde.

Dorpat, den 14. März 1852.

Abgetheilter Censor in Dorpat Coll.-Rath
(L.S.) J. de la Croix.

C e s t ö n n e.

Armad laulude armastajad!

Laulud, mis ses ramatus leiata, on ühhe ehk teise auväärt mehhe tõ-teht, keige ennamiste Muhho kõstri, — kes ennast ka omamast kohvast ja õigusse polest Ma rahwa sõbraks woiks nimmetada, sest et ta omma moistust ja joudo möda omma ka-wendade kassuks on tahtnud ja püüdnud siin ilmas olla ja ellada. — Varrem on se, kes omma jõlledust warjul peab, kui se, kes ennese moistust isseennesele üksi hoiab!

Ollen ennamiste nisuggused laulud wallitsend, mis löbbusaks aiawiteks, agga ka ennamiste ello parrandamiseks peaksid ollema — surem hull on üsnä ued. Ka ennamiste nendelgi, kellel peält nähha nalja karm, on sees tõe maggo. Et teie, mo armsad lauljad ehk luggejad, sedda tõe-maggo ka saaksite maitsta, se olleks mulle keige suremaks meleheaks mo pissofesse waewa eest, mis mul mo kassinat moistust möda neid

ennam ehk wähhäm kōhhendades ja seādes
olnud. Sest iggal linnul isse laul — nen-
da ka siin: üks ja teine olli enngse arwates
hāsti teinud, minna jälle tahtsin weel par-
remaks tehha; agga kas nüüdki hāsti,
se jāgo lauljatte ehk luggejatte selletada.

P. G.

I.

1. Ue-aasta hommiko laul.

Wistil: Oh Jesus Kristus! sulle sa 1c.

Nüüd wõtkem pühha rōmoga
Se ue aasta algada:
Sest wanna aast on mōda lāind, —
Keif sedda armas Summal teind.

2. So rahwal olgo tanno meel;
Oh Summal! aita ikka weel,
Et selge usf saaks figgidust
Ja Sinno armo õnnistust.

3. Kūl õhfab monne emma meel,
Kes leinab wanna asja weel,
Kui mõtleb: kus mo lapsed jāid!
Naad hauda mulla sisse said! —

4. Kūl lessed naesed leinawad
Ja omma Lojat palluwad:
Et jälle saaksid rōmustud,
Sest et naad wägga kurnastud.

5. Keif haiged omma sāngi peāl
Ka lootwad julgest abbi teāl:

Et Sinno arm neid parrandaks
Ja nende wallo wähhändaks.

6. Kes ilma-süta wangi said,
Ja kaua wet ja leiba söid,
Need ootwad omma lunnastust
Ja taewas hinge õnnistust.

7. Kül waesed lapsed leinawad
Ja omma hädda kaebawad:
Kus sanud meie wannemad!
Maad hauda läinud mollemad!

8. Meid keiki Summal armwita!
Meid töds ja sannas õnnista!
Meid wotta Sinna juhata!
Ja lasse rahhus ellada!

9. Dh! kela katko, waeno heält,
Ja pühhaks te So rahwa meelt:
Et wõtawad moista Sinno nou,
Ja lauldes anda Sulle au.

10. Dh! anna armsad üllemaad:
Et nemmad kartwad Summalat;
Siis nende truid allamad
Ka rõmo päiwi tunnewad.

11. Arm olgo keisri herrale!
Kes isfaks on So rahwale;
Dh, et ta kaua ellaks weel!
Ja peaks rahwast rahho teel!

12. Keif Ma- ja kochto-wannemad,
Need temmast seatud üllemaad —
Kas olgo Ma ehk merre peal —
Need täitko temma käske teäl.

13. Kas? willi tousta mulla seest,
Ja anna kalso merre weest;
Dh toida keif, mis ellab teäl,
So omma loduid ilma peäl!

14. Sel uel aastal wotta ka
Keif rahwast pattust puhhasta,
Et wõtawad kaia sedda teed,
Kus õnsaks sawad pattused.

E. W. Freundlich.

Patto läbbi tulles hädda,
Patto läbbi tulles sõdda;
Pat, se panneb wangi, rauda,
Pat wiib alla põrgo hauda!
Pat ei lasse käsko täita,
Pat ei lasse kurja moita;
Pat, se kelab wagga ello,
Pat se on, mis sadab wallo,
Pat, se on üks hirmus asfi;
Patto eest oh rahwas kassfi!!

E. W. Freundlich.

2. A e g.

Ilma aeg on armamatta
Surreliikful ilma sees,
Taewa ruum on määramatta
Lihhalikko filma ees.
Kes siin loeb filma pilgud,
Ehk näab wiimsed tähte wilgud? —

2. Aeg on kallis, aeg on kassin,
Prugi tedda targaste;
Dle kemas, holas ussin,
Pea waimo erguste:
Sest so kümme-konna aastad
Siimapilgud arralaastwad.

3. Aeg on kallis, aeg on kassin,
Kaub käest jo peagi;
Dööl ja murren olles wassin,
Sedda märka, teagi,
Kuida ello rõõm ja illo
Mõda laind, et tunned willo.

4. Aeg on kallis, keik on kassin,
Pea-toidust korjades,
Kes nüüd jouab olla ussin
Nouastades, orjades:
Se wast leiab ommast tööst
Keik, mis saggib maast ja weest.

5. Aeg on uus, aeg on wanna, —
Sedda naad jo filmaga, —
Wahhest illus, rõmus, kanna,
Wahhest woitleb ilma:
Suid, kewwaded ja talwed
Täitwad süggise so salwed.

6. Armas Summal! aita isfi
Aega kalliks piddada,
Wanno, nori, piisokeffi
Selle peale mõttelda,
Mis head aasta õppetab, —
Aeg tend pea lõppetab.

E. W. Freundlich.

8. Palwe üllema wallitseja pärrast.

Summal! ilma wallitseja,
Annab woimust funningil,
Sadad õnne, holekandja;
Taggad rahho allamil,
Kelad neist keik õnnetust,
Tood neil' taewa saggidust.

2. Menda olled Sa ka annud
Meie keisril' wallitsust,
Temma hole alla pannud
Tad'wat rahho, õnnistust
Keige selle rigile
Sa ka meie lastele.

3. Lasse meid nüüd rõõmsad olla
Tšsand, sinno armo pärrast,
Omme keisrit armastada;
Tehha keik ka ommast kohhast,
Mis So auuks tarwis laab
Sa rigi heaks ikka jaab.

4. Wõtta keisril' rahho anda,
Sada waggat ellamist
Rahho-würsti nimme kanda,
Keelda ilma soddimist.
Rahho-waimo arrata
Armastuses ellada.

5. Anna keisril' rohkest nähha
Rõmo temma digussest,
Lasse keikis paikus jada
Märki ommast heldussest.

Rahwa titus, armastus
Olgo temma parrandus.

6. Lasse temma nimme sada
Kalliks keige rahwale,
Mällestusseks järrel' jada,
Dnnistusseks ilmale.
Ja ta helde wallitus
Olgo rigi kossutus.

7. Rahwa rahho järrel' jago
Temma sugguwõsfale;
Temma nimmi au sees olgo
Troni-pärriattele,
Et naad tundwad allamid
Kui So rigi ommaksid.

8. Siis saab õigus rikis õits'ma,
Iffa ennam asfuma,
Ustawalt ka kossfuma
Üllekohhut arrakeelma.
Siis saab Ma ja merre peäl
Kuulda rõmo-laulo heäl.

G. Masing.

4. Allamatte kohhus üllematte wasto.

Muustagem üllema!
Summal on neid isse pannud;
Se, kes kardab Summalat,
Tännab ka, et Ta neid annud,

Mõtleb ifka selle peäl,
Et meil neist on kasso teäl.

2. Rahhus meie ellame
Nende al, kes wallitsewad;
Kaugel on meist waeno heäl,
Sest et nemmad õigust tewad:
Ritus, au on waggale,
Hirm ja kartus kurjale.

3. Armastagem üllema
Kes meil' sebda head keik tewad;
Olgem truid allamad
Neile, kes meid wallitsewad.
Kuulgem fanna truište,
Ellagem keik waggaste.

4. Kandkem hea melega
Mis on meie peäle pandud:
Hoidkem kasko holega
Mis meil' ial neist on antud.
Matskem ommad maksud ka
Iffa lahke melega.

5. Armastagem truišt neid,
Sest meil' rahho, õigust nãhha;
Nemmad armastawad meid,
Püüdwad meile head tehha.
Dnnis on se rahwoke,
Kes neid peab kalliste.

6. Üllema ja allamad
Wõtke õigust ifka tehha!
Kummardage Summalat!
Head te, siis saad head ka nãhha.

Olgo ülle, allamge,
üks on Tšfaks keikile.

A. H. Lücke.

5. Maenitsus laste wannemattele.

Oh hädda wannemil,
Kes lapsi pahhandanud!
Eh' olleks parrem neil,
Et kiwmi kaela pandud,
Neid ärraupputud
Süggawa merresse,
Ja ühhes nendega
Keik kurri, patto tõ.

2. Siis lapsi pahhandad,
Kui naesega sa riidled;
Neid kurjast kaswatab:
Kui wastastikko waidled;
Kui üks neid karristab
Eh' witsa ahwardab,
Siis teine kelab se
Ja kostab lapse eest.

3. Siis lapsi pahhandad:
Kui isse ellad uhkest,
Liig - rikkuist armastad
Ja waest ei aita lahkest;
On wihha - mehhi sul,
Neid sõimad kui üks hul;
Kes teeb sulle kurja,
Sell' tasub kurjaga.

4. Siis lapsi pahhandad:
Kui tõsitud sul pudub,
Kui wallet armastad,
Ja pettust sinnust ilmub;
Kui on maias wargust,
Mis warjab first ja luf. —
Eks laste filma ees
Keik paista selguskes.

5. Siis lapsi pahhandad:
Kui wannemid sa põlgad,
Kes on jouetumad,
Kui nende pärrast õhkad:
Et toidad, kattad neid,
Ja surm neist mõda läind. —
Kui laps sedda kuleb,
Siis jälle sulle teeb.

6. Siis lapsi pahhandad,
Kui kõrtsi - kaimist nouad, —
Se läbbi kaswatab
Ka nores hinges hawad;
Se lõppetab ka leib',
Et häbbi kattab laud', —
Siis lapsed õhkawad
Et nalga tunnawad.

7. Siis lapsi pahhandad:
Kui teise orjad püad,
Ja weist, põllud, koiad,
Neist omma pole tombad;
Sa põlgad poja käft,
Ja wihkad liggimest —

Eks Summal nuhtle se
So laste-lastele.

8. Siis lapsi kaswatad
So Summalale auuks,
Ja neid ka ehhitad
Jesuse armo nouuks:
Kui omma kambri laad
Ja pallud Jesu kaest,
Et patto eest hoiaks,
Armoga neid toidak.

6. Pahhad ello-wisid. a)

Dh armsad sõbrad, kuulge nüüd
Mis minna teile ütlen!
Sest teie seas on palju süüd,
Kui sedda ärra mõtlen:
Teil pudub sagge'st kassinust
Ja hea tööle ussinust;
Keif õige wiis on nalli
Ja südda külm, kui talli!

2. Dh sedda hädda! waatke seal
Dn willets ello-luggo,
Kus riud, tüllid ilma peäl
Dn seggamas tödd-teggo;
Kus lapsed ja ka wannemad
Kül riidlewad ja wandurwad,
Ehk sües nalja löwad
Ja mütsidega sõwad.

3. Kül nähha on neid iggal maal,
Kes rummalust ei jätta
Ja omma mütsi sõma-a'al
Ei moista peast wotta.
Kül lapsed ja ka wannemad
Sel kombel toito kiusawad,
Ja hüüdwad waljust kurja
Ja lähwad wimaks — nurja.

4. Seal polle ennam õnnistust,
Ei head ello leida,
Kus kaddunud on armastus,
Mis naad ei tahha hoida.
Kus isä, emma, holeto,
Seal laps on ifka wallato,
Ei auusta isä, emma,
Ei kallist Jesu sanna.

5. Naad istwad laudas, mütsid peas
Ja neelwad ahnest toito,
Ja naerwad wannematte seas
Kül ühhe-teise woido;
Kui kelab isä wahhest neid,
Siis ütleb poeg: „Et olle wait!“
Teeb wimaks sedda häbbi,
Et sõimab isä läbbi.

6. Mis armate, mo sõbrad, nüüd?
Kas walle, woi kas tõssi?
Ma ussun: isä, emmal süüd,
Kui nenda käib neil kassi.
Kes omma last ei karrišta,
Se tedda siis ei armasta,

Ja lapsed wimaks jäwad
Kui hirmsad metsa-lomad.

7. Kui armas olleks nähha siis
Siin selle ilma ellus,
Kus maias kassin ello-wiis,
Mis näme mitmes tallus:
Kus perre, lapsed, wannemad,
Keik armastuses ellawad
Ja tännawad suurt tojat,
Se' ainust õnne-tojat.

E. W. Freundlich.

7. Pahhad ello-wiisid. b)

Ilma kalli põlwe luggo
Rikkub rummal rahwa suggo —
Dh kui wāhhā on se ośsa
Misest nemmad wōtwad sedda!
Ei naad ial kule jutto,
Pāhwad wōtwad wina rutto,
Sest siis tulleb, et riid, kārra
Tal siin ei lõppe ārra.
Midda surem, kallim Pāhha,
Sedda tāiem nende kehha;
Midda ennam kāsud keelwad,
Sedda rohkem wina neelwad.
Monni, kel ehk pisut joudo,
Lõppeb wimaks selle taudo:
Kallad, lihhad, leiwad, solad
Kõrtsi kambris ārra jowad;
Saatwad naesed, lapsed nālga,

Tewad en'tel hirmust wōlga. —
Ka on sedda kuulda ammo,
Et neil lõppeb ihho=rammo,
Kes siin paljo wina jowad,
Haigust, hādda — surma sawad!
Baewad jubba ammo nāhtud,
Mis on pōrgo lakkest tehtud:
Salwel kilm, kes sattub ette,
Annab surma napso kätte.
Dh! kes rāgib keik need hāddad, —
Monnel kēd, jallad mādād.
Ei naad tunne wina wiha,
Mis ta neile wōttab tehha:
Mitto sawad norelt hauda,
Mitto nuhtlust, wangi, rauda!
Pimmedus kıl wōttab wahwast
Katta selle ilma rahwast;
Nende aeg ja ello-pāwad
Willeksuse otsa nāwad.

Nored lapsed! kuulge jutto:
Tehko teil' se hādda nutto,
Mis te' nāte wannad sawad,
Kuida need teil tāhheks jäwad.
Ommeiti naad peawad jātma,
Kui neid muld saab finni katma.
Teie ello, aeg ja wiis
Olgo ikka kassin, siis
Wōttab teie Tēsa taewas
Abbiks olla keiges maewas.

E. W. Freundlich.

8. Sõbrusse rõõm.

Dh sõbrus! kallis rõmustus!
Sa meie ello finnitus!
Sind kidad minno laulo heäl —
Ja kes sind ial tunneb veel.

2. Dh tulle! üstaw sõbrus sa!
Ja toeta mind rõmoga,
Kui hāddad, murred koormawad
Ja minno süddant waewawad!

3. Sa Jummalast meil' antud siin,
Et sinno läbbi lõppeks piin,
Se piin, mis kaddeus meil teeb,
Ja tiggedusfest wälja-teeb. —

4. Sest peasta mind, sa ellake!
Ja olle minno armoke,
Kui mailm ütleb wihhaga:
Mis teggemist mul sinnoga!

5. Jah! sinno hea abbi peäl'
Ma heidan polest lotust teäl;
Keif kurjad waimud naeran ma
Kui kät mul pakkud sa.

9. Lõminne.

Kül monni mees se wasto seisab,
Ja mulle süüd ka kohhe moistab,
Ja wõttab fangest waielda,
Kui tahhan ühtist kielda.
Ja ütleb: „Kust keif ärrawoetud,

Seäl tühhi koht on järrel' jänud —
Ei seält sa ial keddagi,
Seäl polle sada middagi.
Üks asfi saab jo teisest tehtud,
Kui ühti seäl, siis sedda nähtud,
Et siis keif järrel jätakse;
Kus agga on, seält woetakse. —
Kül raud ja puud siin paljo andwad,
Mis mitmet modi nimme kandwad,
Mis agga ial tarwis teäl
Se sure laia ilma peäl.
Kül merri, Ma, need mollemad
Meil' sure kasso annawad;
Ka kulb ja hõbbe mulla seest,
Ja leib, — ja kallad merre-weest
Dn meie tarwis lodud siin,
Sest muido olleks hādda, piin.

Kül tõesti on, mis üt'ib sa, —
Ma siiski tahhan küsida:
„Mis asjast on keif ilma lodud?
„Mis asjast keif on ette todud?
„Mis asfi olli tarwis seäl,
„Kui tehti ilm ja mis ta peäl?“

„Eks ühtist keif ei sanud tehtud,
„Mis ial meie filmist nähtud?
„Eks ühti olnud enne teäl,
„Kui keif sai lodud ilma peäl?! —
„Ühtegist on veel ennam tehtud
„Kui se, mis meie filmist nähtud:
„Sest päike, ku ja taewa-wäed
„Ja tähte' hulk, kui tulle sa'ed,

„Mis õsel mõtavad hiilgada,
„Siis ollid keik weel lomata,
„Kui ühti üksi olli weel, —
„Sest olgo tänno Loja tõdft.“

E. B. Freundlich.

10. Prantsuse sõast,

mis 1812mal aastal Wennemaal olnud.

Miis sadada tuhhat tullemad
Ja meie Ma sees sõddimad.
Kül sured-tükid pauk'wad seal;
Ja sõa kissa, waeno heäl
Teeb meie male ahhastust, —
Kes teeb sell' häddal' lõppetust!

2. Waat, püssi kulid lendamad
Kui seäsed, mis õhtul kirgamad;
Ka mõgad päik'sest läikimad,
Ja surma hopi annamad.
Se õhtab, äggab, kellel nälg,
Kell' purruks tehtud käsfi, jalg.

3. Seäl hobbo omma mehhega
Saab surma ühe korraga.
Kus mehhed rindas taplemad,
Seäl luggematta langemad.
Se hüab, kes seal hawo sai,
„Ei minna enam ühti woi!“

4. Kust waeno-wäed tullemad,
Seäl küllab, liinab põllemad;
Naad hullo kombel mõllamad

Ja meie põllud tallamad;
Keik toito hopis ärra sõwad,
Ja naes'd, lapsed mahha lõwad.

5. Mis otame nüüd meie weel!
Üks joudko ikka teise eel,
Kas olgo püssi-, nuiaga,
Ja saatko waenlast lennoga, —
Et isä, emma, wennad, öed
Keik temad rahhus omma tõdd.

6. Seäl helde keisri kässo al
Ei soldat egga kinderal,
Ei mõtta isä abbiga
Nüüd omma ello armasta;
Waid kaitsemad omma isä-maad,
Kus nende suggu ellamad.

7. Nüüd tagganeb jo waenlane,
Kes olli hul ja põrane.
Naad kartwad kangeft käsakaid,
Kes tapwad neid, kui puttukaid.
Kell' willets rie, tühhi kõht,
Sell' lõpnud kõhe ello-õht.

8. Ja need, kes siin weel ülle jäid,
Need tee peäl minnes surma said:
Sest meie wäed järrele
Ei annud enam nendele.
Neid olli ni kui metsas puid.
Nüüd sõwad hundid nende luid.

9. Mis halle luggu sündis weel,
Kui ärra läksid, minnes teel:
Üks emma omma lapsaga,

Kes tahtis ärra ruttada,
Se lasti jallust wiggaseks,
Ja meel, se läks siis seggaseks.

10. Käl emma südda wallo fees
Last wõttes olli, — filma wees.
Ja andis lapsel' armsast suud
— Kes naeris, ja ei teadnud muud —
Ja hüdis: „anna andeks sa,
Mis ma nüüd wõttan eksida.“

11. Kui näggi, et ei ellama
Ja ennam woinud jada ka,
Siis wõttis paela — lapse poos,
Ja tappis se, mis Jummal loos —
Ja parrast sedda isse ka
Siit ilmast pididi lahkuma.

12. Oh emmad, ülle ilma-ma!
Se peäle wõtke mõttelda!
Ja ihho peäsnud waewa feest,
Siis palluge ta hinge eest;
Ja taewa Jēsat tännage
Kes rahho fees te' ellate.

C. W. Freundlich.

11. Tullekahjo.

Touške üles! — uksest wälja!
Põggenegē tuhhat nelja!
Polle ennam siin teil mahti,
Tulli peäsis wangist lahti!
Tubba pakso suitso täis!

Paksud aurud toušwad lakkas,
Jo ta ikka perust hakkas —
Peerg on paljo kurja teinud,
Sedda olleme jo näinud —
Et tulli temmast wälja käis.

Emma fargas wõdist üles,
Lapsed karjuwad ta süles;
Wäetikesed sargi-wäel,
Wägga halle nende heäl;
Mis ta teeb nüüd, mis ta olleb? —
Ja siddus ümber sargi wõ,
— Pimmedusses mustas õ —
Wiis neid wälja oue peäle,
Kus kuuldi karjuwad ta heäle:
„Appi! appi! — maia põlleb!“

Rahwas tullid jookstes appi —
Ei saand kirsto egga kappi
Palja kägeg tullest kätte;
Ükski ei ka wõtnud ette
Muud, kui kahhetsefid neid.
Üks siin õhkas, teine seäl
Külma kääs ja sargi wäel;
Waene perre keskst õdd
Ei leia kuhhogile teed —
Sennasammasse naad jäid.

Tulle kääs nüüd ello-maia,
Keigest pudus, keigest waia;
Wägga kurjaks lähkäh ilm,
Lapsed paljad, neil on külm:
Keif hilibud wõttis tulli ärra.
Polle kattet peäle panna,

Polle kätte leiba anda.
Ei tulli enam anna kätte,
Mis üksford juhtunud ta ette —
Kangad, rided, lõnga ferrad.

(Ei kegi temma ahnuft täida,
Ei temma ial armo heida:
Ta mõttab laudad, aidad, toa,
Käib ülle oue, ülle aia —
Ei kegi tedda finni pea.
Ta aiab omma ahnuft tagga:
Ta risub kurja, risub wagga;
Sest ei pea temma luggo
Kas allam woi ehk üllem suggo:
Mis ette juhtub, on taal hea.

Kus ta korra lahti peaseb,
Seäl ta omma woimust asub.
Ole holas — hoia tuld.
Ta on tarwem weel, kui fuld,
Ja toob sulle paljo kasso;
Kui sa tedda targast pead,
Saad siis temmast paljo head.
Agga kui sa usub tedda,
Zeeb ta sulle paljo hädda:
Kaiskab keik so warra-ossa.

Tulli karmal, pettab find,
Lähhab lakka, kui üks lind:
Seäl ta katub omma rammo,
Moddab kattust pitka-sammo —
Ei tulli ommast ossast lasse.
Olg melitab ta kurja tõ,
Walgeks lähhab pimme õ;

Kattus karriseb ta süles,
Tulle-laened käimad üles.
Ta pühhib paljaks omma asse.)

Kõrge taewas punnab tullest, —
Waene perre lahkund unneft,
Seisab paljalt oue peäl,
Lapsokessed nutwad seäl;
Wäetikesed, nõdrokesed,
Tühjad nende kõhukesed:
Põlleb warra, põlleb leib.
Ükses, hakanast wälja käib
Tulle laene
Nutta waene.
Silma-nessi,
Paljas kassi
Kattab nüüd so riina-last,
Praego wärriseb ta wast:
Polle kuba, polle sukka;
Keik nüüd lähhab tulles hukka.

Keik, mis murre kofko pannud,
Summal aega möda annud,
Keik nüüd tulle-leke kases.
Nüüd ta mõttab ommas wäes; —
Nüüd ta mõllab — puistab kattust,
Nüüd ta peab maia-mattust.
Tulli laksub,
Sarik raksub;
Zäiel kuul —
Puhhub tuul.
Kuiw on ilm
Wee-sees uiub emma film.

Sures mures temma ees
Seisab waene perremees;
Watab omma põllend kät,
Kellega ta wiiskas wet —
Ei holind tulli temma waewast:
Wesfi suitses wasto taewast. —

Ei saand kegi muud seäl tehha,
Kui emalt sedda hirmo nähha:
Kui toa laggi sisse langes
Ja hone seisib tulle hanges:
Senna sisse temma kaub.
Tulli möda seina laub,
Ei suda wasto panna naad,
Palgid põllewad kui heinad,
Ja tulli tuisab ülle oue;
Pallaw sädde lendab poue.

Tulle lakkud kuleb kõrw;
Suitsud pakkud, must kui tõrw,
Douswad ni kui pörge hauast.
Olgo käd sul külmast rauast,
Kui sa tahhad appi miina,
Kus käib pallaw ülle riina.

Kui keik olli otša lainud,
Tulli keige ülle káinud,
D láks jálle uest pimmetš.
Innimenne panneb immetš
Sedda ilma õnnetust;
Maia asse süsfi must.

Keik on lõppend tulle sees;
Pakkud haurud rahwa ees.

Douswad illes tulle järrel.
Polle ennam waesel perrel
Muud, kui paljas ihho, hing,
Ümberringi kibbe wing. —
Tomad ka keik lõppend lautas.
— Rahho sessel, kes on haudas:
Ei ta tunne kurje ilmo,
Egga karda ello hirmo. —

Mees watas ille omma perre,
Se olli alles keik weel kous,
— Emalt suitses weel se toa kerre —
Keddagi ei pudund lous:
Raest, lapsi kofko olli wiis.
Ebi filmad illes, ütles siis:
„Danno olgo Jesa Gulle!
„Et hoidsid mo armsad mulle.“

Kannata ja olle wagga;
So õnnetus jo selja tagga.
So ees on weel se suur mailm.
Sind näab so taewa Jesa film:
Ja jálle murretsel so eest;
Annab kasso sinno tõdšt.
Hakka tublist jálle peäle,
Ja annab rammo sinno káele.
Kui on ka kurb nüüd sinno meel,
Siis tea: — se Summal ellab weel,
Kes sind kattis, kes sind aitib
Ja ka siamale toitis.

Enuwe Jaan.

12. Õiglane meel.

Ma ollen monda näinud
Siin selle ilma peäl,
Kül murre tee peäl käinud,
Ei leidnud armo teäl;
Kui õse walgust mattis
Ja pimmedus keif kattis,
Siis nuttes walwasin,
Ja walw' des õhtasin.

2. Mind wihtas õn ja sõbrus,
Mind pettis armastus;
Mul paistis nende nõdrus
Ja nende kawwalus.
Aeg joudis lendes möda,
Ja minno pehme südda
Sai murrest pinatud,
Silm weega täidetud.

3. Oh, et mul lodi südda,
Mis ikka armoga
Mo liggimesse hädda,
Kui omma, tundis ka.
Kül ommast furwastussest,
Ja wõdrast appardussest
Sai südda pinatud,
Ja mahha rõhhutud!

4. Kül lahkeb pea minnust
Keif waew ja furwastus —
Ma lodan sedda sinnust
Oh surm, mo rõmustus!

Sa peästad ello waewast,
Ja Summal watab taewast,
Kui haudas hingan ma,
Mo peäle armoga.

5. Mo hing! siis wõtta lota,
Et taewa ello sees,
Kus waew sind seäl ei ota,
Sa leiad rõmo ees!
Seäl lõppeb minno hädda,
— Seft minna jättan sedda —
Kui langen mullasse,
Ja hing läab taewasse.

13. Ilma wiis.

Waat, selle ilma ello sees
Du kurje kül ni monnekest:
Ei tahha kirja õppida,
Ei wennad, ded ka leppida;
Keif wagga ello lahkeb neist,
Ei ükski falli teine-teist.

2. Ei leppi wennad wennaga,
Ei lapsed isä, emmaga.
Kui kasko andwad üllema,
Siis nurrisewad allamad.
Ennamiste wiin se' teeb,
Et südda kurjust wälja keeb!

3. Wiin sadab taplust, werre süüd,
Et Sibberis jo ellab nüüd
Ni mitto tuhhat rahwa seast.

Seäl wand'wad wina ommast peast.
Ja selle läbbi kurri tõ
So figgib ilmas rohkeste.

4. Ei olle selle maial au,
Ei rahho, rõmo egga nou;
Seäl maias seadus kõikumās,
Kus jodikud on mõllamas.
Ei naesed, lapsed, mehhebed ka
Seäl tõdd ei hakka teggema.

5. Se maia, mis on rido läind,
On ammo ennast kehwaaks teind.
Ei kaswa willi põllo peäl,
Waid nalg ja hädda kuluk? seäl.
Et rahwas nenda kural teel,
Sepärast kurb ka Loja meel.

6. Ja wõttab omma armoga
So pilwed lasta fogguda,
Ja kastab armust sedda maad,
Kus kurri rahwas ellawad. —
Oh, nende pärast sünnib se,
Kell' alles wagga ello tee.

7. Ei ello aial ilma peäl
Ep olnud ial kuulda teäl,
Et se on hukka sanud siis,
Kell' olli wagga ello-wiis:
Ehk wiimse ello-otfa teel
Saab rahho, rõmo selle meel.

C. W. Freundlich.

II.

14. Poeg sadab issa joulo õsel maiaast wälja.

Oh rahwa lapsed! waatke teäl!
Kuis luggu olnud ilma peäl.
Need lapsed, kes weel wannemat
Siin ilmas nenda kiusawad,
Need laulgo selle laulo nüüd,
Siis tundwad warfi ommad süüd.

2. Üks issa olli wannaks läind,
Kes ilmas paljo waewa näind.
Kui tulli nüüd se joulo õ,
Mil seisis keik mailma tõ,
Ja oues olli tuulne ilm
Ja wägga walli, kange kül.

3. Need päwad ta siis nähha sai,
Et lapse armust ilma jäi.
Se kurri poeg on armota
Nüüd issa wõtnud kurwasta
Ja peksnud wälja maia feest,
Kes otsis warjo külma eest.

4. Ja omma ello armastas,
Seest sedda rõdwlit kummardas
Ja pallus: „Wõtta hallasta
„Ja lasse mind weel sojenda!
„Ka pallun ma weel ennam sind:
„Mo tühhi kõht, se waewab mind!”

5. Siis jooksis poeg, kui koue nool,
Ja kargas karmo finni taal
Ja ütles: „Sinna suitsew lamp!
„Sa haised siin, kui maddand ramp!
„Sind tapko ärra kassakad,
„Sa wimaks sõgo masfakad!”

6. „Dh kule poeg! mis ütliid sa?
„Eks ma sind wõtnud kaswata? —
„Kui emma rindas immesid,
„Ja minno süles maggasid;
„Sind hoidsin, kui üht rohho taim’,
„Nüüd kihutab sind kurri waim.”

7. Poeg ennam hambud kirristas,
Ja isä filmi werrestas,
Ja ütles: „Eks ei tahha sa
„Mo hirmo nüüd weel kartada!”
Ja halla juuksid wintsutas,
Ja wimaks wälja karristas.

8. Siis pallus isä: „Kule weel,
„Sa anna mulle riet teel!
„Ma wõttan muido külmata,
„Sa surra ilma armota.
„Dh kule, kui se tule heäl
„Seäl wingub, hullub wälja peäl!”

9. „Dh mõtle! keif so kurri tõ,
„Se teotab se kalli õ,
„Mil Jeesus, Dnnisteggia
„So õnneks wõttis sündida —
„Ja et sa nenda waewad mind,
„Se eest kül Jummal nuhtleb find!”

10. Kül mitto tuhhat filma-weed,
Mis saatsid isä! poia käd,
Kül temma süddant nährisid
Ja wimaks hopis surmasid. —
Et lumme-hanges isä! haud,
Ei olnud poial siiski õud.

11. Dh lapsed! wõtkse hologa
Nüüd neljat kasko piddada.
Kül Jummal annab head siis,
Kui jättate keif pahha wiis;
Mis iggaühhe kasko sees,
Se seisko teie süddames!

Freundlich

15. Wahwa mees. *)

Italiamaal, Verona linna liggidalt lähkäh suur Etä jõggi mõda. Sest jõeist käib suur kio-
wist wõlwitud sild üle. Selle silla keif kohtas
olli enne piisoke maiake, kus silla-rahha wasto-
wõtja ellas. — Sedda jubba monda head aas-
tat taggasi, olli talwe kaunis külm olnud ja paljo
lund saddanud. Al maddalas polnud suurt kül-
ma — sest Italiamaal paljo talwet pollegi, ehk
ommeti kassinaste — ja sullas lummi muist warfi
ärra; agga seält ümberkaudste kahhe ja kolme
wersta kõrguste mäggede ja mäe-seljandikkude peäl,
kus hopis külmem, kui al, jõi muist lund lum-
meks ja muist sai sulla ja külma läbbi jõe pan-

*) Se luggeminne, laulo ees, on selgema arro-samisje
pärast.

kadeks. Kewwade tulli järst sulla ja wihma sad-
do, mis kõrgette mäggede peält wägga paljo wet
ja määratumad jeäpangad alla tõi, et Ets jõggi
wägga tufsis. Ühhel õsel olliid jeäpangad ja
weessi sedda suurt kiwist silda, mis jõe peäl
olli, mollemilt poolt otsast üsna ärrapurrustand,
ja purrustas ikka weel. Waene silla kumnik, kui
sedda näggi, arwas kohhe, et kül omma naese
ja lastega senna paika otša pididi sama, sest sild
katkestadi pankadest joude. Hommiko warra jo
olli silla kohta kaldale sabbade kaupa innimesi
korjanud, — agga ükski ei julgend hädalisi
silla peäle waljo wee kätte appi minna. Subba
olli sild ni paljo katkend, et agga keskminne
wõlwo pissofesse maiakessega weel alles olli, ja
olli iggal filmapilgul karta, et ka se keige hone
ja innimestega alla pididi minnema.

Siiis tulli ka kaldale watajatte hulka ratsa üks
krahwi herra, hilbutas rahhakotti kões ja ütles:
„Kes need innimesed silla peält ärratoob, saab
sedda rahha meleheaks!“ — Agga ükski ennast
ei riwitand, sest iggaüks kartis selle tee peäl sur-
ma ollewad.

Wimaks aias ennast rahwa wahhelt üks wan-
na tallo=mees läbbi, kargas sanna lausematta
ühthe pati, ja soudis sure waewaga jeä pankade
wahhelt läbbi silla kumnikko maia äre. Dnnetu-
mad katfusid pati sada — agga paat olli pis-
sofe, ei kandnud keiki, egga sanud wähhemalt läb-
bi, kui et pididi wannake sedda wahhet sure wae-
waga kolm korda kaima. Sa Summal aitas keik
kolm korda — keik said kaldale. Ni pea, kui

ta wimist korda kaldale sanud, langes ka jubba
sild keige maiakessega sure pragginaga wette. —
Siiis tulli ka krahwi herra, andis wahwa meh-
hele kät, ja pakkus temmale lubbatud melehead,
agga wannake ei wõtnud, waid ütles: „Aus
krahwi herra! rahha pärrast polle ma sedda mitte
teinud, waid et se Summal kääst on; rahha andke
sellele, sedda Summal weel ellus tahtnud pidda-
da, ja kellele muud polle järrele jänud, kui tühi
käästi, ja naene ja lapsed.“ Sa ütles need san-
nad, läks ja kaddus keikide filma eest ärra, eg-
ga sadud tedda pärrastki tuttawaiks — agga kül
taewane Jäsa tedda tundis ja temmale taewas
parremat palka andis, kui krahwi herra tale pakkus.

Et se innimenne sedda palka ei wõtnud, mis
temmale aiga pakkuti, waid armastusse pär-
rast teggi, mis ta teggi, ja peälegi dnnetumat-
tele ellofergitust sowis, siis wõtkem sepärrast om-
ma armastusse kinnitusseks ja ausa mehhe
mällestusseks järgmist laulo laulda:

Wisiil: Oh! Jäsa taewa rügi sees 2c.

Keik mailm kidad sedda meest,
Kes aitas teisi hädda seest;
Kell' käd on abbiks nobbedast,
Sa siiski kulda, hõbbedat
Ei wõtta omma waewa eest,
Kui peästaks teist ka tullest, weest.

2. Müüd puhhus ükskord Paasto = kuul
Seält loune merrest sulla tuul
Kui hunt, mis karja kohhutab,
Ni sulla ilm jeäd õhjutab;

Ta põllud lummeft pühkis hääft
Ja järwed, jõed ka talwe-jeäft.

3. Keif lummi fullas kõrgel mäel
Ja waus alla orgo teäl
Kui merri; sured laene = ood
Se jõggi täis ja wessi woud,
Kus jeä pangad wõtsid ka
Wee = wöllinaga langeda.

4. Sild olli kiwmist — tuggew tõ —
Mis kaudo käidi ülle jõe,
Ja kesket silda harja peäl
Weel seisis ka üks maia teäl,
Kus naene, lapsed ja ka mees,
— Se silla kümnit — ellas sees.

5. Müüd hullus torm ja tule oog,
Ka lang'sid jeä ja wessi woud
Seäl wästo silda rängaste,
Mis kohutas neid hirmsaste,
Kes kesket silda, harja peäl
Ja omma surma näggid teäl:

6. Sest wessi tousis kõrgesse,
Et teisest kaldaft teisele
Suurt tükki kiskus silla seest,
Ja kiwmid neelti rängast weest.
Ja nenda silla wõlwid siis
Tük tükkilt wessi ärra wiis.

7. Jeä = pangad kange tormiga
Kest' wõlwi hak'sid purruma,
Kus silla kümnit häbdaga
Kül appi hüdis palwega:

„Dh Summal! sada sedda meest,
„Kes peästab meid nüüd surma käest!“

8. Kül jõe kaldal rahwa hult
Seäl jooksis kofko filma = pilk,
Ja iggamees ka tõstis käed
Ja hüdis: „Se saab taewas hääd,
„Kes peästab naest ja lapsed, meest
„Sest hirmsast tormist, waljust weest!“

9. Dh! agga keif se hulga seast
Ei polnud nähha sedda meest,
Kes olleks lainud aitama
Ja omma armo näitama; —
Sest hirmsast wingus tule heäl,
Ja jeä ja wessi mõllas teäl.

10. Üks herra ratsul kibbedast
Müüd ruttas fenna nobbedast,
Ja tõstis üles omma kät
Kus otsas rippus rahha kot,
Ja hüdis: „Kes neid appi läab,
„Kaks tuhat taalrit sellel' saab!“

11. Keif kuulsid helde herra heält, —
Hirm teggi siiski waatma peält:
Ei julgend ükski wõtta nou,
Ei nouda rahha egga au,
Sest wessi wolas, mürriastas,
Tük tükkilt silda karristas.

12. Dh agga! midda kauemaks
Läks aeg, sai wessi kõrgemaks, —
Ja wiimne wõlw, kus maia peäl,
Dn-agga ükski nähha weel,

Mis igga filma = pilguga
Wee = alla kippus minnema.

13. Se herra hūdis halledast:
„Dh joudke appi nobbedast
„Meid hingi' peāstma surma kēest!
„Kaks tuhhat taalrit annan eest!
„Dh kuulge nende hādāda heālt
„Seālt purruks lāinud filla peālt!”

14. ūks tallomees, kes tulli teel,
Neeb herra sannab kulis weel,
Ja nāggi waeste hādāda teāl
Se wiimse kiwwi = kunka peāl;
Ei lausnud fanna, olli wait,
Pāks jōe = kalda seddamaid.

15. Ja aias pati kalda peālt
Ja soudis wasto hādāda heālt.
Paat pissoke, mis tehha mois?
Kolm korda tormist lābbi kais, —
Ja peāstis keif need hinged siis:
Et jōe kalda', kuival' wiis.

16. Kui wimist korda pādiga
Seālt filla wōlwilt tulli ta,
Siis langes maia mūrinal
Wee alla surel kārinal.
Keif tannasid siis sedda meest,
Kes peāstis waesed surma kēest.

17. Ja hūdis herra: „Armas wend!
„Se olli weel ūks dnnis tund,
„Et peāstsid neid nūūd surma wāest;
„Kaks tuhhat taalrit ommašt kēest

„Ma annan, wōtta, ella siis
„Kuis õige mehhe wagga wiis!”

18. „Ma tānnan, armas herra, teid!
„„Seft rahha eest ei aitud neid!
„„Kul tōssi, et ma kehwa mees,
„„Mul leib on siiski kōhho sees;
„„Mo ello kallim on, kui kulb, —
„„Mis kōhhus — teggin waene muld.””

19. „Mis teie heldus anda tādib,
„„Se' andke sell', sell' pudub leib:
„„Ja tanna keigest ilma jai
„„Ja sure kahjo sisse sai.””
Ja nenda selga pōris ta
Ja kaddus ärra kuulmatta.

20. Keif rahwas panni immeks siis
Se wannakesse armas wiis.
Neil' andis sedda õppetust:
Kui tarwis, aita liggimest,
Hind olgo se eest noudmatta;
Kul Summal wōttab tassuda.

E. B. Freundlich.

16. Rumb nou parrem.

(Naene pallub tohtri herrat omma mehhe joma
pārraft.)

N a e n e :

Mo armas, kallis herrake!
Dh andke mulle lubba,

Et räkida woin nattife,
Ma wallo tunnen jubba!

Tohter:

Noh! rägi sa siis selgeste,
Ma tahhan sedda kuulda,
Ja ütle wälja julgeste,
Siis tahhan sulle öölda?

Naene:

Kül ödd ja päwad nuttan ma
Mo mehhe joma pärrast,
Sest temma tahhab tehha ka
Meid paljaks keigest ommast.

Need lapsed, kes weel ellawad,
Need tundwad ammo nälga,
Ja sures häddas nuttawad.
Kes maksab temma wölga?

Tohter õppetab:

Kui sinno mees on joobnud täis,
Siis olle taga kurri
Ja ütle: Sinna rummal weis!
Sa olled patto orri!

Ka temma filmad lõhhu sa
Ja tomba rinnust mahha,
Ja karga karmo finni ka,
Sest se ei olle pahha.

Waat iggakord, kui sedda teed,
Kül siis saad wimaks nähha,
Et keik so sured filma-weed
Siis jäwad hopis mahha.

Naene:

Ma tahhan tedda rokida
Ja hästi hirmo anda,
Ja tubba taga pühkida,
Et ta saab hästi tunda.

Tohter õppetab teistwisi:

Üks teine asfi aitab weel,
Kust sa woid abbi sada:
Kui tahhad lahkeks tehha meelt
Ja temmal' armsaks jada:

„Kui raske on so mehhe Pea,
Siis anna tale andeks,
Ja olle temma wasto hea,
Kül ta siis lähhab heldeks:“

„Ja jättab omma joma siis,
Kui wõttad nenda tehha,
Ja ellab, ni kui õige wiis,
Et rõõm sul wimaks nähha.“

Naene tännab:

Oh herra! se on kallim nou,
Kui teine enne olli.
Sest olgo teile ifka au,
Et se nüüd mele tulli.

Tähhele = pannemisfeks:

Kes kidad nüüd kül joobnud meest
Ja selle kurja ello?
Misammoti ka joobnud naest,
Kes mehhele teeb wallo?

Üks kallis aasi ilma sees,
Kui mollemad on selged,
Ja waeste wasto filma = wees
Ka mollemad on helded.

C. W. Freundlich.

17. Koolmeister panneb holetuma kolilapse nenda kirjotama:

Siin seiswad illusad warrese jallad,
Mis tähhendawad sured liinad ja küllad.
Ma arwan, kes laidab need karrused tähhed
Ja teotab need näotumaks märitud lehhed,
Et se ei tunne, mis tähhendab kirri,
Se on ta melest, kui rāppune warri:
Kül ollen ma monnikord kaardi peäl näind,
Mis malitud neist, kes reisimas käind. —
Kust tulled, et naertaks' mo kirjotud kirja,
Ja sunnitaks' mind tagga, kui kurjemat orja?
Ma kirjotan tões, ei olle mul nalja,
Ja saggedaft sõrmega pühhin ka wälja.
Kül ütleb ni monni: „So palle ja käed
Dn mustad, kui tulkid — se imme, et naad:
So filmad on karpas ja rāppused peas;
Sa olled ka hābbiks so liggimeste seas.“
Kes sulleb nüüd hullude lolli keelt,
Et pahhanda' pāūdwad mo kassinat meelt;
Ma ollen neil' ütelnud tuhhande wōrra,
Et pesfen end nāddalis ennam, kui korra.

C. W. Freundlich.

18. Leonore ehk Leno.

Kui Preisi kuningas ja Dōstrigi keisri lest
praua, Maria Terefia, pārrast suurt sõdda, aas-
tal 1745 Soulo ku 25mal pāwal rahho teinud,
siis on üks naene, Leonore ehk Leno nimmi, om-
mast mehhest Willemast, kes sõdatenistusesse olli
ja surma sanud, agga kellest ta kassipiddi ja
rummalaste mõtles, nenda unnes näinud, kuida
jārgmise laulo 14^{ma}st salmist kunni 33ma sal-
mini ülespandud:

Leno kōhtus koibo aial
Ülles omma unne seest,
Hūdis: „Willem polle maial,
Kui furn'd, ehk ka minno eest
Dn temmal nou end warjada:
„Et mõttis teist ehk kōsfida.“
Sest Willem Preisi sõa = mees,
Kes sõddis Pragi *) liinna ees;
Ei polle kirjotanud,
Kas ta ka terweks jānud.

Se kuningas ja keisri praua
Nüüd jātšid sõa = kārra;
Et wihha = waen on olnud kaua,
Sest leppisid siis ärra.
Ja sõa = wāggi trop ja sal,
Lāks mõda maad, kui kou' ja wāl,

*) Pragi lin on Pōmi = ma pealin, ja Pōmi Ma on
Dōstrigi keisri wallitsusse al.

Kus pašuna ja trummi heäl
Dln'd wägga laialt kuulda teäl.
Ja leidsid omma maia,
Kes kaua olnud waia.

Ta iggal pool, ja siin ja seal,
Kas olli org ehk mäggi;
Kül raddades ja teede peäl,
Kus ial film weel näggi,
Üks allataksa rahwa woor,
Ja olli rõmus wanna, noor.
Kül monni naene, lapsoke,
Ja monni rõmus prudike
Siis kül andis lojal' tanno, —
Agga mitte Preisi Veno.

Ta küsisis keif need tulliad
Ja keifi nende nimmed,
Kes Willemaga minniad,
Kui taggasi tullid need.
Dh! agga seal ei leidnud ta,
Kes temmast olleks teadnud ka.
Ja nenda Veno teiste seast
Läks ärra, kiskus juuksed peast,
Ja heitis ennaft mahha,
Et ellada ei tahha.

Ta emma jooksis ruttust siis
Ja hüdis: „Summal hoidko!
— Se polle tüttarlapse wiis —
Ta arm so süddant täitko!“
Kül emma hallest nuttis
Ja tüttart kaenla wõttis.
„Emma! emma!“ karjus Veno

„Läsf' maad ja merred kadduda!
„Keif loja arm on lõpnud!
„Mind Willem mahha jätnud!“

Emma: „Dh Summal! wata meie peäl!
Laps! pallu Issa = meie!
Mis Issand teeb, on hea teäl,
Kül jouab abbi seie;
Kes temma peäle lodab siin,
Sell' kerge on jo kanda piin.“

Veno: „Dh emma! emma! tühi jut!
„Mul kibbe hädda, halle nut!
„Mis aitwad minno palwed,
„Mind katko muld ja lauad!“

Emma: „Kes Issa armo tunda sai,
Se teab, — Ta annab abbi.
Sa tead, mo laps, eks Temma woi
Siin parranda' keif tõbbi;
Sest Temma pühha fanna heäl
Sind juhhatago ilma peäl.“

Veno: „Dh emma! mis mind põlletab,
„Kas Temma fanna kustutab?
„Kas sedda fanna olleks,
„Kust furnul ello tulleks?“

Emma: „Dh kule, laps! kui pettis mees
Seäl kangel Põmi piris
Dn teise wõdra = usfo *) sees

*) Willem, kes Preisi mees, olli Lutteruše usfo, ja
Põmimaal petaks wägga kowwaste katteligi usfo:
mollemad usfoseltsid nimmetawad wastastikko teine teist
wõdra = usfolis seks.

Ja ue suggo lifis:
 Lasf' jada siis se kawwal mees,
 Ja ella ükfi ilma sees;
 Kül dige aeg seäl kangel maal
 Ka tulles temmal' ommal a'al.
 Mis pett'sel wifil pärrib,
 Ja süddant wimaks nährrib."

Veno: „Dh emma! emma! ofas keif!
 „Keif kaddunud ja lainud!
 „Surm on mo ainus kasso paif!
 „Miks ollen walguft näinud?
 „Eks ma ei surnud kohhe siis,
 „Ma polleks olnud wallo sees!
 „Mo ello = künal kustufo
 „Ja iggaweste kaddugo!
 „Sest armo polle Summalal,
 „Ei diguft kus'gil taewa al!"

Emma: „Dh Jéfand! peästa kohto alt
 So lapse hingekesse!
 Mis keel ta rägib rummalast,
 Ei moista temma isse!
 Ja waene, willets hingefe,
 Kell' meel on peas seggane.
 Laps! unnušta fiin kadduwat
 Ja loda aega tullewad,
 Et kui sa hinge heidad,
 Siis önnist põlwe leiad!"

Veno: „Dh emma! mis on önnistus?
 „Dh emma! ei sa usfo!
 „Kus Willem, seäl on rõmustus,
 „Kus polle, siis on põrgo!"

„Kui ta ei tulle ärra seält
 „Ja ma ei kule temma heält,
 „Siis minno künal kustufo
 „Ja hopis ärra kadduga, —
 „Ei Willematta tahha
 „Ma taewa rõmo nähha!"

Mi jamsis, melest seggane,
 Seäl kunni teise õhto;
 Hing haige, südda wiggane,
 Läks Summalaga kohto.
 Ja teggi siis kül rummalast,
 Et lahkus ärra Summalast,
 Ja hüdis appi kaljud, mäed,
 Ja pekfis wasto rindo känd
 Ja kunni õhto hilja,
 Kui tähhed tullid wälja.

Ja nenda wäsfind, heitis ta
 End wimaks unne = wodi.
 Kui uinus, unnes näggi ka,
 Et Willem ette todi:
 Kui olleks temma ellufalt
 End näitnud lenul' illufalt.
 — Willem olli sõa = aial
 So pandud hauda Põmi = maal. —
 Ja Veno jut ja kõnne
 Dn keigil kuulda imme:

Ja kulis oues — rap-rap-rap! —
 Kui hobbo' kabja müddin;
 Mees seljast mahha hüppatab,
 Ja lārwel sammo = kabbin.
 Ja kule! kule! — ukse lint

Eks löggisenu: klink = klink = klink!
 Mis kõrvust läbbi lendis,
 Ja wõdrast tunda andis,
 Kui uksest läbbi puudwad
 Need sannad, mis ni hüüwad:

Willem: „Hollaa! hollaa! üks lahti te!
 Kas maggad, laps, woi walwad?
 Dns sul weel armo meleke?
 Kas nuttad, woi kas naerad?“

Leno: „Oh Willem! — sa ni hiljal ööl?
 „Ma walwsin praego nutto wael
 „Sa waatsin oues ilma,
 „Sind ootsin pitki = filma!
 „Mul rasket päwad olnud!
 „Kust sinna ratsul tulnud?“ —

Willem: „Meil sõit on üksnes südda-öö.
 Ma põmi rikis olin,
 Ja olin kaua pitkal teel,
 Sind kasa wõtma tullin.“

Leno: „Oh tulle tuppa kermeste!
 „Tuul puhhub waljust wingsaste,
 „Mis leikab läbbi lihvast, luust;
 „Ja lehtki langeb mahha puust,
 „Sest katsu nobbest tõtta,
 „Sind tahhan kaenla wõtta!“

Willem: „Kas' tule = ogo winguda,
 Kas' puhhuda, mis puhhub;
 Ei tohhi ma siin wiwita,
 Mo hobbo nelja lõhhub, —
 Sest, kallis Leno, wõtta sa
 End ruttust ride ehita

Ja siis ka warsti karga sa
 Mo selja tahha, saddula!
 Meil pennifoormat sadda
 Weel tanna lõppetada.“

Leno: „Kas saea pennifoorma teed
 „Weel tanna wiid mind sängi?“ —
 Kuf laulis jubba õhto = ööd,
 Ei olle nalja mängi —
 „Se on küll wägga imme,
 „Sest õjel on jo pimme?“

Willem: „Waat siin, waat seal, kuwalgusel!
 Rutt' = sõit on meil ja furnuttel!
 Ma wiin sind pulma = mängi,
 Ja pärrast rahho sängi.“ —

Leno: „Et rāgi, kus sul kambri paik?
 „Sa kuida pulma sängi?“

Willem: „Siit kangel! — — willo, waike
 paik! — —

Kaks lauakest, kuus lauda!“

Leno: „Dns sul ka maad, kus minna woin
 Seal olla, — ehk kus minna kāin?“

Willem: „Maad on ni hāsti sul, kui mul;
 Muid olle ussin, kui üks tuul, —
 Sest pulmalisfed lootwad,
 Et meie jārrel ootwad.“

Muid Leno ehtes kargades

Kaks hobbo' selga kohhe,
 Ja peiust kinni hakkades
 End kätte = warral hoidis.
 Ja hop = hop = hop! laks kermeste
 Se tulest tee neil sirgeste,

— Et mees ja hobbo' puhhus,
Tuld kabja = rauast uhtus —
Kui lind, mis läbbi tule
Kül näha, mitte kute.

Kül parr'al kael ja pahhemast,
Kus pole filmad waatwad,
Neist jäwad mahha ussinast,
Ei polle, kes neid saatwad.
Seäl lend'sid arrud, nõmmed, maad,
Ja sillad, parwed raskuwad.

Willem: „Kas Venul hirm? — Kuwalgusfel
Rutto = sõit on neil furnuttel!

Mo laps! kas kardad furnuid?“

Veno: „Oh Willem! — jätta furnuid!“

„Mis kella hellin kuulda seal?

„Mis kraaklewad need kaarnad?

„Ja surma laulud laulaks' teäl,

„Mis furnud hauda saatwad.“

Ja matjad joudsid kirstuga,

Mis kandsid furnut ramiga;

Ja sabikutte laulo = wiis

On kõrwa ees jo kuulda siis:

Kui olleks konna = kārva,

Mis kuluks kaugele ärra.

Willem: „Nüüd kir'ko kel ja matminne

Eas' olla, kunni koiduks;

Se on üks usko katminne,

Ja selle sureks woiduks.

Kül norik noor, mis koio wiin,

Mo hingamisest paik on siin!

Sest tulle kõster, laula siis

Mull' kallis pulma laulo wiis
Weel omma seätud modi, —
Siis pärrast lähme wodi.“

Kui nemmad liggimale said,
Siis furno ramid kaddund,
Ja waimud kohhe seddamaid
Neil' olli järrel' laddund,
Ja ollid iggal sammul
Se musta runa kannul.
Ja hop-hop, hop-hop! ruttuste
Läks tulest tee neil sirgeste,
Et mees ja hobbo puhhus,
Tuld kabja = rauast uhtus.

Kül parr'al kael ja pahhemal
Keik küllad, liinad, moisad,
Keik lend'sid möda tule wael,
Ka metsad, mäed, puud, põõsad.
Ja nenda ikka eddasi,
Ei waatnud isse taggasi.

Willem: „Kas Venul hirm? — Kuwalgusfel
Rutto = sõit on neil furnuttel!

Mo laps! kas kardad furnuid?“ —

Veno: „Oh jätta rahhul' furnuid!“

„Et wata, mis seal wõlla al!

„Nüüd tantso = ringi lõwad;

„Kuwalgusfel, pool = nähtawal

„Seäl omma lusti tewad!“ —

Keik olli Veno filma ees,

Mis näggi omma unne sees,

Kui olleks need seal olnud,

Kes hauast wälja tulnud;

Taal pubus hinge rahho,
Sest wärrises ta ihho.

Need wirastusjed wuhhinal
Ka sõitsid nende jälgi,
Kui tulispaft, mis pahhinal
Dn säsfit'lemaš dlgi,
Mis kuwad lehhed, laastud, puud
Ka kerab üles wästo kuud.
Ja nenda ifka kermeste
Läks tulest tee neil firgeste,
Et mees ja hobbo puhhus,
Tuld kabja - rauast uhtus.

Kuis lendis seäl kuwalge paist',
Kuis lend'sid puud ja lehhed!
Kuis lend'sid kõrgel üle neist
Seäl taewas, ku ja tähhed —
Keik jäid karmest' mahha neist.
Üks hoidis agga finni teist.
Seäl polnud ennam nalja,
Sest hobbo kargas nelja.

Willem: „Mo laps! kas kardad furnuid?“

Peno: „Dh hädda! — jätta furnuid!“

Willem: „Must hobbo! karga kermeste!“

Ma kardan, kui jo laulab;
Ja joua koio ruttuste,
Sest koido - pire paistab. —
Dh joua, joua! kallis must!
Se on mo ainus rõõm ja lust!
Seäl lõppeb tee, seäl lõppeb keik!
Ka seisab walmis sängi paik.

Kül furno sõit on nobbe,
Ja temma hobbo wälle.“

Kui ollid nüüd raud - wärrawas,
Ei polnud seälgi mahti.
Üks piitsa plaks, se pörrutas
Keik luktud, teljed lahti, —
Mis süddamele hirmo teeb
Ja werre soontes kema lööb.
Ja laial' lend'sid wärrawad;
Dee käis keik hana tannawad,
Kus mitto furno risti
Kuwalgel paistsid püsti.

Ka wata seäl, üks filma - pill —
— Hu - hu! mis kolle luggu! —
Tük tükkilt katkes ride hilt,
Ja Willem närtsis kofko.
Ei jänud seäl siis üle muud,
Kui paljad kondid, paljad luud,
Mis olli hirmus nähha —
Kui kaddus keik ta kehha;
Ja kollistadi lauda,
Ja Willem langes hauda.

Nüüd hobbo püsti kargades
Was ninnast tulle lõhko,
Ja kaddus ärra lipsades,
Kui tolmo terra õhko.
Üks kiska kuuldi tule - oost,
Ja winguminne rabba - soost,
Mis kõllas wästo taewast:
„Nüüd Willem peasnud waewast!“

Ja leno südda lõhkus,
Et hing weel pisut õhkus,

Nüüd tantfisiid kumalgussel
Weel waimud tantso ringi,
Mis keige ilma seismissel
Ep olnud nähha milgi.
Ja laulsid selle laulo siis,
Mis olli furno = kehha wiis:
,,,Kui ellad ilmas waewaga;
,,,Siis ärra waidle taewaga;
,,,Sest kehast olled ilma,
,,,Ei olle ennam pulma.“

Kui leno ärkas, moistis ta,
Et olli patto teinud,
Ja wärrises weel hirmoga
Sest, mis ta unnes näinud. —
Ja kahhetes nüüd pallawalt,
Mis temma näind, kui ellawalt.
Sest Summal tahtis näita:
Et Willem ilma = süta,
Nüüd maggab furno haudas,
Ja hing on taewa laudas.

Dh armas hing! kes ilma sees
Kui leno, häddas woitleb,
Ja Jēsa armust filma = wees
Ea kaksipididi mõtled.
Kui kauaks on so ello siin? —
Kül pea kaub ilma piin,
Ja iggawenne ello
Doob rõmo ehk ka — wallo.

Kül Jēsa isse teab,
Kuis sinno ello seab.

E. W. Freundlich.

19. Ühhe naese-mehhe lahkuminne wäe-tenistusse minnes.

Wis: Summal Ma ja taewa Loja re.

Tanna lähhan, tanna lahkun,
Ükski mu ei nutta mind;
Silmas wessi ärra tahkud,
Summalaga jättan sind.
Olgo Ma ehk merre peäl,
Jikka so peäl' mõtlen teäl.

2. Jõe kaldal paio wõõsad,
Mäed ja orrud lummeist täis.
Räkimad ehk suggu = wõõsad:
„Siin se koht, kus temma täis.“
Süddames neil wallo teeb,
Kui se mõtte wälja keeb.

3. Sadra tuhhat kuli lendwad
Ümber minno Pea seäl;
Kui ma luffun, siis mind kandwad
Wõdrad mulla poue teäl:
Polle seäl luggo, laulo,
Ei muud kui werre hauru.

4. Kui siis surm mull' sõas ruttab,
Ja sa sedda kuulda saad,
Siis so südda üksi nuttab,

Agga teäda polle maad,
Kus kehha maggab haudas,
Hing istuks taewa laudas.

5. Tõsta meie lapsed üles
Kätte peäle, ütteldes:
„Baatke! isä Jesu süles,”
Siis naad nutvad ütteldes:
„Andko Isä taal armo,
Teises ilmas suurt rõmo.”

6. Sedda keik on Summal teinud,
Ja meid lonud näggema:
Mitto tuhhat senna läinud, —
Peame ka teggema,
Mis Ta nou, mis laitmatta
Ja ka meile teadmatta.

7. Olgo sõas meeste merri
Nähha kül mo filma ees,
Kui üks suur mailma merri,
Ja Ma isä selle sees.
Summal woib seäl hoida mind,
Et ma nään weel üksford sind.

8. Kül Ta arm woib sedda tehha,
Et ma tullen taggasi
Ja saan teid siis jälle nähha, — —
Nüüd kül lähhan eddasi,
Kus ma esmalt kaugel käind,
Wodrad maad ja liinnad näind.

9. Kule, trummid kutsuvad tulla,
Muljun sest weel sinno kät;
Ei woi ennam ühhes olla —

Wõtta siis se kaela = rät,
Kuivata so filma = weed —
Minna lähhan omma teed.

E. B. Freundlich.

20. Jürri ja Marri.

Tütarlaste õppetunseks.

Tütarlapsed! tulge rutto!
Kuulge tänna minno jutto:
Kuidas ilmas wõtnud olla,
Mis ka teil' ehk wõttaks tulla.

Marri olli kenna, noor,
Walge kui üks kasse koor,
Ja ka waike, tašsane,
Usin tõ ja teule.
Lätsid teised kõrtsi, siis
Olli Marri koddo, wiis
Wet ja kastis emma hauda,
Tulli koio, kattis lauda.
Jäka olli temma tõdl,
Ei annud rahho päwal, õdl. —

Kurjus pettab keik mailmad,
Ja ka pettis Marri filmad:
Meie kawwal naabri Jürri, —
Kunni wimaks Marri surri.
Ühhel õhtul tuli siis
— Kuida ilma rahwa wiis —
Jürri, Marri isä tuppä,

Pallus: „Täsa, anna lubba,
Et ma sinno tütreaga
Ühhendub saan ellada;
Sa kui sa weel isse tead,
Tahhan ma so halli Pead
Aruusta ja armasta,
Kunni võttad ellada.“

Täsa tõstis Pea üles,
Tõstis käed, mis ollid süles,
Taewa pole, hüdise siis:
„Sürri! Sürri! sinno wiis
Polle ial õige olnud,
Mis mo kõrwa saggeft tulnud:
Mitto isä, emma ka
Sa ka last jo petnud sa.“

„Armas isä! kule nüüd
Aruusta keik sedda süüd, —
Mis ma enne ollen teinud,
Se on keik jo möda läinud.
Agga nüüd ei tahha ma
Ühtki hinge kurwasta:
Tubba monne aia eest
Ülen emal selle seest.“

Täsa ütles: „Armas Sürri!
Tahhad sa siis minno orri
Olla ja mind armasta,
Sa mind ikka rõmusta?“

Sürri kostis: „Kül sa nääd!
Seisko nüüd so wärsind käed,
Murret keik mo holeks anna,

Kül ma so eest murret kannan.
Täta mahha ilma murre,
Kahho sees siis üksford surre.“

Täsa soigus, õhtas, mõtles,
Agga wimaks süiski ütles:
„Kule laps! mo armas Marri!
Kuidas on so melest Sürri?
Kas sa tahhad temmaga
Abiellus ellada?
Hoia ikka omma meelt,
Ärra usso temma keelt:
Et ta ka ei pettaks sind,
Hauda sadaksid siis mind.“

Täsa armastusse jut,
Marri illo, kibbe nut,
Teggi Sürri süddant halleks.
Marri ka ei aiand walleks,
Wõttis sedda tõest ette,
Andis Sürriks ka kät,
Mis siis isä armoga
Wimaks wõttis õnnista.

Esmalt hoidis Sürri ennast
Marri, sest ta teadis temmast:
Et keik ühhe korraga
Keik saaks nurja minnema.
Agga wimaks sai ta siis
— Kuida kurja waimo wiis —
Woimust, pettis Marri mele,
Satis tedda kurja tele.
Sürri meel, mis kurri, pahha,

Jättis Marrit wimaks mahha!
Tõstis tülli, tõstis kārra,
Wimaks läks ka isse ārra.

Kui nüüd Marri sedda näggi,
Kuidas Jürri elas, teggi,
Wähhānes ta jumme, rammo,
Mis jo isä kartnud ammo, —
Runni Marri wimaks surri,
Sest et tedda petnud Jürri.

Nored mehhed! rahwa suggo!
Kuulge siis ka Jürri luggo —
Kuidas temma kāsfi kāinud.
Oh, miks temma nenda teinud.

Kuidas kurja waimo wiis,
Teggi Jürri jälle siis,
Et ta ühte püdis petta,
Teist, kui saaks, siis järrel' jätta.
Agga hopis teine luggo
Tulli nüüd, sest Marri suggo
Andis sedda kohtu teada, —
Mis ka ei woiind jälle jada.

Kohhus nomis, nuhtles, sõitles
Jürrit, kes kui petja woitles,
Lotis lahti sada weel;
Agga kohtomoistja meel
Dli pahha, hüdis wälja:
„Kas ma nüüd weel soga nalja!“

Kāstis Jürrit wälja tua
Ja seäl wäljal üles pua.

C. W. Freundlich.

21. Tallomehhe fitus.

Et ma kül üks tallomees,
Siiski mul hea põlli kās:
Põld mull' head wilja kannab,
Leiwal jätko Summal annab.

2. Tõdd ma teen hea melega
Naese, laste, perrega;
Palle higgis toito same,
Teine = teist ka awwitame.

3. Keik mul hāsti korda läab,
Südda ikka rõmo nāab;
Kiid ja taplus, kurri kārra,
Seiswad meitest kangel ārra.

4. Naene lahke, tasfane,
Polle ial wastane:
Wõttab moga waewa nāhha,
Omme tōdd ka ausast tehha.

5. Papsed hāsti õppetud,
Sawad sureks kaswatud:
Kuulwad wannematte sanna,
Kurja himmul' maad ei anna.

6. Mis mul wigga ellada? —
Rikkussest ei holi ma,

Kui agga leiba jaetud
Summalast, mis oßsaks seätud.

7. Sure herra warrandus,
Dühi au ja surustus,
Süddant üksnes waewawad
Ja nõdremaid ka kiusawad.

8. Ei siis rikkust noua ma,
Egga suurt au ihhalda;
Tervist agga Summal andko,
Ja mind wimaks taewa aitko!

22. Pimme kerjaja.

Ikka ellan, willets waewas,
Dtsin leiba ukse ees.
Minno rõmo = päwad taewas, —
Siin ma ollen waene mees.
Suukse karwad halliks lainud,
Ollen kül jo waewa näinud;
Ollen monda head teinud,
Polle süiski õnne leidnud.

2. Regi ennam mind ei falli,
Ollen keiki'l tülliks ees.
Keik nüüd wihtab wanna halli
Omme wanna ea sees. —
Kaltjud katwad wanna kehha,
Mis ma waene woin nüüd tehha? —
Silm ei selleta mul nähha,
Dn ta hommiko woi õhto = ehha.

3. Hommikul, kui touseb foit,
Lähhan ommast nurgast wälja.
Kus leian omma päwa toit?
Kes kustutab, kui on mul nälga? —
Leiwal on nüüd kallis hind,
Ollen waesem weel, kui lind.
Ikka paljas minno rind,
Tggamees weel põlgab mind.

4. Polle suggo, polle wõssa,
Üksi ollen ilma peäl.
Kes jaggab moga omma oßsa,
Kes ka kuleb minno heäl? —
Dues kange, kibbe külm,
Külma täis on keik mailm;
Külma pärrast mul suur hirm.
Kustund on mo wanna film.

5. Kule Jäsa minno palwed:
Kammota mo wanna kehha,
Korrista mind waewast keigest! —
Ei suda ennam kerjata.
Mo ello = päwad kiskwad loja,
Ei werri tunne ennam soja.
Olle sa mo rõmo toja,
Helde Ma ja taewa Loja.

6. Ikka káin ma kássi kaudo,
Walge pään mul pimme õ;
Ei ná mitte furno haudo,
Kuhho káib mo wiimne tee,
Kus ma ennam ei tea háddast,
Kui ollen peásnud patto laewast.

Seäl siis hingan ommast waewast, —
Dtan armo kõrgeft taewast.

Suure Jaan.

23. Pimme, kelle filmad rouged ärrarikkund.

Ma mäng'sin lapse põlwes rõõmsast
Ja olin ilma = süta weel!
Silm näggi keik, mis Summal kennast
Ja targast lonud ilma peäl!
Ni tasfaste ta joudis mõda —
Mo kallis ello rõmoga —
Siis teggid rouged mulle hädda,
Ja waew mind hakkas kiusama.

2. Sest filma = walgust kusstutasid,
Et päiteft ennam näinud ma,
Ja lilled, mis ni kennast dit'sid,
Ei näinud ennam noppida.
Üks praua agga helde, hea,
Mo waese peäle hallastas;
Ja armo läbbi õp'sin pea
Ma laulma — südda rõmustas.

3. Zeil' mängi keeltel' olgo tänno!
Ma teie läbbi ilma peäl
Ei tunne nalga egga janno,
Waid omma pallokesest weel
Woin omma wannemattel' anda,
Kes armsast kandwad hoolt mo eest.

Niüd jouan omma koorma kanda,
Kui siin ka ma ei peäse sest.

4. Et kül on ehhitadud kennast
Mailm ni mitme illoga —
Keik sedda illo ja mind ennast
Mo filmad niüd ei sellela,
Neid kattab pimmedus. — Siin ilmas
So templit, Summal, ma ei nä!
Ei nä, kui wessi sellel filmas,
Kes tunneb, et mul hädda kä.

5. Kül Summal walgust jälle annab
Mul waesel, ärra karda hing!
Sest surm meid pea senna kannab,
Kus lõppeb minno nut ja wing.
Seäl kaub pimmedus siis minnuft —
Mo filmad näwad, Summal, sind!
Nään neid, kes õnnistadud sinnust;
Siin heldest toitnud, katnud mind.

24. Puri lind.

Ärra lenda selle puusse!
Eks sa nä, seäl oksa peäl?
Püüdja panni lõkso kuuske —
Linno õnnetus on seäl.

2. Nään, kui paiolind seäl kargab,
Wälja kippub temma meel;
Temma südda hirno kardab,
Zeiste hulka tahhaks weel.

3. Waene linnoke nüüd wangiš
lihhe seemne terra eest.
Gile weel ta laandes mângiſ,
Ei ennam peäſe puri ſeeſt.

4. Temma laul nüüd halle luggu
Temma ſüdda nuttab ſeeſ;
Ei nä ta ennam omma ſuggu,
Subba temma püüdja käeſ.

5. Ja nüüd widi ſakſa kätte,
Rippub toa lae al.
Keikſugguſt anti ette.
Parrem ſiiſki poöſa al.

6. Seäl ſai ſeemnüd, ſeäl ſai marjo,
Keik ni illuſ temma ees:
Seäl ta nääb nüüd omma warjo
Selge peegli klaſi ſeeſ.

7. Hommiſul, kui päike touſeb,
Röömſad laulud taewa al
Kuleb willets — ſulg taal touſeb,
Pea tuſkaſ tiwa al.

8. Enne lendaſ, kuſ ta tahtiſ,
Kikuſ kaſſe okſa peäl;
Parrem põlli olli lahtiſ,
Selge olli temma heäl.

9. Nüüd ta rõmo päwad möda,
Temma meel on kurbtuſt täiſ;
Ei metſad tedda ennam ſöda,
Ei koihad, kuſ ta enne käiſ.

10. Kuſ ta omma poegi hoidiſ,
Omma naeſe melitaſ;

Sure rõmoga neid toitiſ,
Piſſokęſi armastaſ.

11. Ellas ſureſ metſaſ rõdmſaſt,
Lendaſ, lauliſ laſte ees;
Temma peſſa tehti tühjaſ,
Polle ennam poegi ſeeſ.

12. Weiſe nüüd ta ello = maia,
Ümberringi tuggew raud.
Seie jääb ta ello = aia, —
Se on temma furnohaud.

Suwwe Jaan.

25. Leſſ mees.

Tio taſſane ja helde,
Olli armaſ minnule.
Pea diſſeſ, pea nartſiſ, —
Diſſeſ, nartſiſ ſurmale.

2. Nenda ruttab rõdm ſiin ilmaſ
Ürrikeſſe elloga.
Tanna paiſtab pääw meil' ſelgeſt,
Homme pilwed kattawad.

3. Kerge muld tend katko finni
Minno kallist armokeſt!
Lilled diſſ'go haua peäle,
Spitt' laulgo halledaſt.

4. Agga Tio diſſeb jälle
Taewa Tęſa aia ſeeſ.

Joua aeg, ka wi mind sinna,
Kus meid surm ei lahjuta.

26. Waene-laps.

Waene laps ma ollen teäl,
Waeste laste Jēsa aita,
Nita mind siin ilma peäl
Hallastust ja armo leida.
Hoia mind ja kašwata,
Seft ma ollen ištata.

2. Minno ōnsad wannemad
Surreš mind So holeks andšid;
Sa keik murred ōnnistad,
Mis mo eest siin nemmad kandsid;
Sinno tru=us, armastus
Olgo siis mo finnitus.

3. Minno hinge, ihho eest
Hoolt, oh armas Summal! pea:
Anna tarkust Sinno teest,
Mis ma ennesest ei tea.
Nita, et jo norelt ma
Wōttan waggast ellada.

4. Keigest patto rojušest
Minno hinge puhtaks hoia;
Walle=usko šūddamešt
Oh mo Summal, ārra aia!
Nita, et ma truište
Deen So mele jārrele!

5. Wōttaks monni kiusada
Mindki patto kurja teele,
Nita siis, et woitlen ma,
Ja et ikka tulleks mele:
„Et, kes patto wasto teäl
„Panneb, se saab ōnsaks seäl.“

6. Waeste laste finnitus,
Minno Jēsa ja mo Summal!
Sinno waimo walguštus
Olgo mul, kes ma weel rummal;
Sellega mind juhhata
Siin ja pārrast surma ka.

A. H. Lūke.

III.

27. Tuul.

Kui ütled: „mis siin aitab tuul?“
Siis wōttab temma košta sull’:
„Ma wilja pōhhust selletan
Ja weškil jahhuks jookšetan.“

2. Ka kuiwatan ma pōllo=maad,
Kui wālja lähwad kalliad;
Mo lābbi lahkeb pahha hais
Mi merres, kui ka ilma=mais.

3. Kūl minno kās on kange wolli,
Saab sureks wešši ja ka tulli;

Mo lābbi tulles mihma pilwi,
Siis kaskwab Ma peāl rohke willi.

4. Ka ifka on se minno mood,
Et merres kanged laene woud,
Mis murdwad laewad, masti puud, —
Ja mehhed ei nā pāifest, kuud.

5. Kūl minno sees on Loja joud,
Et mitmel merre pohjas haud,
Ja metsad, laned murren ka,
Et sedda ei woi arwata.

6. Kūl kerge on se minno kā,
Et purruks teen ka merre = jeā, —
Mis kange on ja tallub peāl,
Saab katki tehtud jalle teāl.

7. Kui Summal lomad, kallad loob,
Ja laew seālt kangelst sola toob
— Mis ebdasi mo rammo a'ab —
Siis innimenne toito saab.

8. Ma ollen uhke, sest ma tean,
Et igga hinge ellus pean:
Sest igga = kord, kui hingad sa,
Ei sünni se jo tuleta.

9. Dh armas hing! et jāgo siis
Kūūd mahha sinno pahha wiis:
Et tahhad laita selle tōōd,
Kes teinud tuult ja pāwa, dōd.

E. W. Freundlich.

28. Talwene ello.

Kui talwe aial merred jeās
Ja lumme hanged orgus, mās,
Ja jōed ja oiad kandwad peāl,
Siis julgeste woib sōita seāl.
Siis iggalt poolt on otse tee,
Ja ūlle Ma, kui ūlle wee
— Kas olgo soo ehk rabba peāl —
Dn kuulda, nāhha rahwast seāl.

2. Siis jālgi tāis on maad ja weed,
Kui sippelgatte ristis = teed.
Ja iggamees ka hūab hoost,
Kui towad heina = koormad soost;
Siis perremehhed kandwad hoolt,
Ja rahwast nāitse iggalt poolt,
Kell' polle rahho, polle und,
Sest et naad nāwad jeād ja lund.

3. Kūl liina kippub igga noor,
Kui senna lāhhāb wilja woor;
Ja monni, kel on rummal Pea,
Se hūab: „wata, tee on hea!“
Ja hobbo' sōidab koorma ees,
Ja koorma otsas istub mees.
Ja kōddo wannad, hallid Pead
Weel iggapāwa tewad head.

4. Et wannad kūl ei teni muud,
Siis towad naad kēik heinad, puud,
Ja haod, mātad weddawad,

Ja koddoo ahjud kuttawad.
Kui noor weel liinast paffi toob,
Siis manna kolbel pipo joob
Ja pühhib higgi otsa eest,
Ja watab ärdast liinna = meest.

5. Ja küssub peergo, sütab tuld,
Ja küssib ka se manna muld:
Kas keik on hästi korda läind,
Ja kuidas tee peäl küssi käind;
Kas wilja mood on täide tulnd,
Woi on ehk wahhest pudust olnd. —
Sest enne olli wannal a'al,
So saggest sedda meie maal.

6. Kell' öed ja wennad ellawad,
Need kohhe wasto tullemad:
Üks wõttab kindad, teine wõ;
Ja emma hüab: „Tulle sõ!
Et sinno südda soja saab
Ja külma ihhust wälja a'ab.“
Ja nenda istub laua ees,
Se wäljast tulnud liinna = mees.

7. On fullane nüüd koio tulnud,
Kes reisi peäl on wäljas olnd,
Ka tedda wasto woetaks' siis,
Kus maias õige ello = wiis:
Seäl perrenaene, perremees,
On esimesesed temma ees;
Ka perre = tüttar wõttab ka
Ja kindad, sukkaid kuiwata.

8. Kui perremees weel sedda woib,
Et temma isse wäljas käib —

Ja tulles ta siis koio seält,
Siis kuleb kangelst laste heält;
Ja abbikasa armoga
Ja wasto wõttab ruttada, —
Ja rõõm on nähha temma sees,
Et koio tulnud temma mees.

9. Ja sellesamma aia sees,
Kui olli agga tulnud mees,
Siis küssib korralt järrele,
Kas terwis keige perrele.
Ka watab järrel' üht' ja teist,
Mi sigga, kui ka lammast weist;
Kas oues on weel paljo puud,
Ehk on ka pudo monda muud.

10. Kui tuppaa astub, küssib weel:
„Kas on teil keiki'l hea meel?
Kas kruno polest käinud maks?
Kas moisast kasko saatnud saks?“
Siis rägib ta, kus temma käind,
Mis immet temma tee peäl näind,
Ja kuidas jodikutte wiis,
Ja melest läinud alwaks siis.

11. Kül se on ammo teada teäl,
Et hea luggo ikka seäl
Woib agga üksi olla siis,
Kus maias wagga ello = wiis.
Se õnnetust ja kahjo toob,
Kes tee peäl rängast wina joob;
Kui näikse tedda tullemad,
Keik kohhe nurka puggewad.

E. W. Freundlich.

29. Kuus sui-kuud:

April, Mai, Juni, Juli, August ja September.

Kül talwel tuis ja kolle ilm,
Kus posse rõmo nähha,
Waid dõd ja päwad kange külm,
Ei põllo = tõdd moi tehha.
Ja igga = ford, kui külmad a'ad,
Dn pudel kuinud ofsa raad
Seäl tule kääs weel kikumās, —
Ei olle lehte likumas.

2. Wat' kermade, ses Jürri kuus,
Kui lummi keif jo sullab,
Dn kohhe mahl ja rammo puus,
Mets linno laulust kõllab.
Ja päwa = paiste sedda teeb,
Et rukki orras haljaks lõõb;
Ja warra eht ka hilja
Saab küllitud sui = wilja.

3. Ja nenda lahkes Meio kuus
Dn keiges laias ilmas
Jo leht ja died iggas puus
Siis nähha meie silmas;
Kül iggal pool siis heina = maad
Ja nendasamma rohho = a'ad,
Dn rohho õidest illus,
Mi laggedal, kui willus.

4. Ja nendasamma Jani kuus
Siin Loja heldust kites
Dn masikad jo monne suus,

Seäl omma heina nites;
Ja monnikord, kui kuivad a'ad,
Siis tulles kasta kapsta = maad
Ja katkuda umbrohto,
Et se ei võttaks mahto.

5. Kül Juli kuus on wihma oog,
Meil saggedaste nähha,
Kui ülles võtta heina loog —
Mis tulles kermest' tehha.
Kui monni tund ka kumastab,
Siis teine aeg meid rõmustab:
Et same illust heina,
Mis talwel eest on leida.

6. Augusti ku jo tulles nüüd,
Ei kegi nalga kaeba,
Sest wilja leikus, linno = püüd,
Need andwad rahwal' leiba.
Ja igga holas perremees
Jo rabbab, tulab rehhe sees;
Saab leiba ja ka rahha, —
Zeeb rukki seemne mahha.

7. Nüüd lõppe otsal, Mihkli kuus,
Dn surem tõ keif tehtud,
Ja lehked kollatawad puus.
Suur waew ja murre nähtud.
Nüüd tulleswad need külmad a'ad,
Ja monni kabiib tuhwe = maad:
Kes ommad hiljaks jättab, —
Külm wahhest ka neid võttab.

E. W. Freundlich.

30. Rewwade.

Wata, lummi lainud ärra,
 Bihm ja soe tulles pärra;
 Linnud Ma ja pude peäl
 Lojat lauldes kiitwad seäl.
 Rohhi wõttab rõmoga
 Mulla pouest tärkada.

2. Subba holas põllomees
 Põrab mulda higgistes,
 Külwab wälja monneks a'aks,
 Lotes, et sest rohkest saaks, —
 Et ka Ma ja liina sees
 Toito saaksid iggamees.

3. Liina saksab istwad tõlba,
 Põllomees teeb semet mulda,
 Subba warra, enne toito,
 Sadab temma neile toito.
 Harrib siis, kui make annab,
 Et se rohkest wilja kannab.

4. Kui ta watab, mis ta teggi,
 Siis ta näab, et Loja abbi
 Sadab sedda mullast wälja,
 Mis siin kelab tühja, nalga.
 Mõtle, sa sest leiba saad,
 Kes sa kül ei harri maad.

5. Sõnnikud ja kessa künnid
 Sewad tale raskest tunnid,
 Siiski rõõmisast leikab ta,
 Mis ta wõtnud küllida;

Tännab Jēsat selle eest,
 Mis seäl kaswab mulla seest.

6. Suhtub poud ehk rahhe-nuhtlus,
 Siiski seisab temma uhkus,
 Ikka nou ja abbi leiab,
 Kuidas omma peakest toidab;
 Peab ka weelgi põllomees
 Toitma rahwast liina sees.

7. Mendel on kül maggus suhkur,
 Ehk ka suur on monne kukkur:
 Egga rahha sünni süa, —
 Kui ei wilja polle müa —
 Rikkas mees, kell' polle wõlga,
 Surreb muido ikka nalga.

8. Põllomees, kui anda täib, —
 Siis on rikkal, waesel leib.
 Olgo neid, kell' rahha kül,
 Kallew, siid taal rideks ül;
 Polle leiba kõhho sees,
 Surreb siis ka rikkas mees.

9. Tallo rahwa seisus, se
 Nende melest tühhine;
 Tõstwad omma seisust taewa,
 Maerwad teise raskest waewa.
 Tallopoial — kui pakkus wai —
 Maitseb põhk, kui saksa sai.

10. Jēsa arm keif sedda teeb,
 Ühte tõstab, teist ta lööb:
 Et kes aujärje peäl,
 Sa kes maas ja põrmus teäl,

Wõtwad rõõmsa melega
lihte Issat tännada.

11. Liina rahwas! kuulge nüüd!
Urge moistke mulle süüd!
Tännage se' põllomeest,
Kes teid hoiab nälja eest;
Teie rikkust, rahha, au
Dühjaks teeb keif temma nou.

E. W. Freundlich.

31. Kewwadene hommiko.

Hommikune taewas õitseb
Kulla = pilwe illo sees,
Mets ja luht ta wästo diskab,
Päike läigib uio sees.
Imme on, mis näab mo film —
Immet täis on keif mailm.

2. Taewa = allune kui tulles
Põlleb päwa = touso ees,
Keif, mis maggab rahho = unnes,
Arkas ülles Ma peäl, wees.
Kus tahhad, senna astu,
Iggal pool rõõm so wästo.

3. Tanna = õise musta' lue
Wõttis hommikune koit, —
Ta andis ue walguöse, —
Taewa al on temma sõit;
Si seisa ial wakka,
Dht' aiab tedda takka.

4. Taewa = kaste tilgad hiilg'wad
Nores, rõõskas rohtus teäl,
Päwa = paistel tules liikwad
Iggal lehhe otša peäl.
Keif sures illo = ehtes
Mo nõdra filma nähhes.

5. Rõrgem' touseb päike ülles,
Tälle on meil päaw, mis uus.
Karja = lapse luggo willes
Kennast huab temma suus;
Mõda lainud talwe külm,
Karja watab temma film.

6. Merres, järwes, jõe = kaldas
Sigub keif, mis hinges on.
Metsa lomad mele = waldas.
Wainul rõgib karja sõn.
Karjane ja põllomees,
Wawad ommad lomad ees.

7. Linno laulud täitwad tuled,
Dued, wäljad, heinamaad;
Kende pened, selged uled
Heldet lojat kidawad.
Kaugelt laulud hellis'wad,
Metsad wästo sirawad.

8. Heinamaad ni kirjus illus:
Pilled õits'wad rohho sees,
Keif ni karfid tule õllus.
Pinnud määg'wad põõsa sees.
Walges õides ouna = puud,
Kas woid ihhaldada muud!

9. Keik, kell' Jummal ello andis,
 Rõmus kõrge taewa al,
 Nago olleks Paradis.
 Rohhus kargab lamba tal,
 Ta kõrwas temma emma, —
 Wagga olle, kui temma.

10. Kas tunned sebda, innime',
 Kuis on illus suur mailm?
 Siis tanna lojat liggime',
 Kui so südda polle külm;
 Se loja wägga helde,
 Ta kuleb sinno palwe.

Suure Jaan.

32. Kõlli: aeg.

Semet wime põllule,
 Põld on walmis, tõ on tehtud.
 Põsput mahha külwame,
 Leikusfes saab rohkest nähtud,
 Kui meid Jummal õnnistanud,
 Sa meil' jätke jure pannud.

2. Waewas meie külwame
 Nüüd kül omma wilja mahha,
 Sest et meie teame:
 Et Sa, Jummal! ial tahha,
 Et jääks tõ meist teggematta,
 Ehk ka Sinnust tasumatta.

3. Õnnista siis meie tõ,
 Lasse meil' sest kasso tulla;

Anna rammo põllule,
 Et woiks wilja kaswatada:
 Siis keik lomad toidust leidwad,
 Ka Sind kites kõhhub täitwad.

4. Sinno holeks jättame
 Wilja, mis on mahha tehtud;
 Hoia sebda heldeste,
 Et ei saaks sest kahjo nähtud:
 Kela rahhet, ja keik kurja,
 Et ta maas ei lähha nurja.

5. Hoia põldo sõa eest,
 Anna rahhus leikus kätte;
 Täida siis ka iggameest,
 Temma raske waewa ette.
 Terwist, rõmo meil ka olgo,
 Hea meel sest keikil tulgo.

A. H. Lücke.

33. S u i.

Sui meil' joudnud jälle kätte,
 Panneb meile filma ette
 Suhhatkordsed melehead.
 Rukki kõrõ on jubba lonud,
 Die parras aeg on tulnud;
 Rukki toidab meie Pead.

2. Died suitso wälja andwad,
 Ille põllo rohkest kandwad;
 Jummal teeb meil' rõmustust.
 Su-i willi tuppest jouab;

Heina = maitel wiffat nouab
Lomadele warrandust.

3. Perre tõle kermest tõttab,
Nalja heites logo wõttab,
Kannab päwa pallawat;
Higgi wereb pallest mahha,
Siiski meel ei olle pahha, —
Sest naad heal meel tewad.

4. Pilwed touswad mürristama,
Koue ilm meid ehmatama,
Taewas tullist walgo lööb.
Päike lainud pilwe tahha,
Bihm ja rahhe tulles mahha, —
Kas ehk meile kurja teeb.

5. Urge kartkem! ülle lainud
Pitkne, paljo head meil' teinud,
— Subba taewas selgeks saab —
Koue figgidust jo annab,
Biljal' rohkest asso sadab;
Ta ka ilma jahhutab.

6. Metfas healed rõõmsast hüüd-
wad,
Ja keik lomad Lojat kiitwad,
Et naad ikka süa sawad. —
Innimenne! rõõmsast joua,
Kiitma omma Lojat noua,
Ja et Sedda kummardad.

Schwabe.

34. Hommiko palwe.

Wimme õ nüüd möda lainud,
Walge pääw jo taewa al;
Jummal! Sinna sedda teinud! —
Kui ma Sinno tiwa al
Maggasin mo patto sees,
Siis Sa walw'sid modi ees.

2. Keik lomad kait'sid Sa sel õöl.
So film ei wässi nähha
Ka neid, kes ollid pitkal teel.
Kes woib weel sedda tehha,
Mis, hea Loja, Sinna teed? —
Sest Sa walwad päwad, ööd.

3. Sest maggasin ma rahhust ööd,
Nüüd kerge jälle kehha,
Ja hakkam omma päwa tööd, —
Oh anna terwist! tehha.
Wata heldest minno peäl,
Kule minno palwe heal'!

4. Sinno ette langen mahha,
Tännan, armas Jummal, Sind!
— Muid andid Sa ei tahha —
Et hoidsid naest, lapsed, mind!
Sa hoidsid ka mo maia,
Sind tännan ello = aia. Amen.

Suure Jaan.

35. Öhto palwe.

Nüüd ollen wäsfind ommast tööst,
 Annan ennast Sinno kätte.
 Mind hoia keige kurja eest!
 Siggigo, mis wõtsin ette.
 So päike jälle loja läind,
 Sa näggid kül, mis ollen teind.

2. Se õ nüüd jälle kattab maad,
 Ta tiwad käiwad laiale. —
 Keik wäljad, metsad heina = maad
 Ja minno külwi seemneke:
 Las' kossub ta So filma al!
 Oh kule mind, seäl üllewel!

3. Dnnista, mis andsid mulle:
 Naest, lapsed ja ka wannemad.
 Anna keik, mis peäle selle
 Tead ial tarwis ollewad.
 Ka anna, Summal! tanno meelt —
 Et ma ei lahku Sinno teelt. Amen.
 Suuwe Jaan.

36. Sõma palwed.

Enne sõma.

Sa Jēsa! meile keiki annad,
 Ja keige eest Sa murret kannad;
 Et kül wägga suur mailm,
 Siiski keiki näab So film.

Dh dnnista ka ommast wäest
 Se toit mis tulli Sinno kääst! Amen.

Pärrast sõma.

Tanno olgo, Jēsa! Sulle
 Se leimapallosekse eest!
 Sa andsid nüüd toito mulle,
 Mis kaswis Sinno armo seest.
 Seft tannan, armas Summal, Sind!
 Et armust olled toitnud mind! Amen.

Suwwe Jaan.

IV.

37. P ä t s.

(Üks moisto = tüü.)

Wendra metsas Pernomaal
 Lasti wanna karro mahha;
 Poiad jäid siis emmast mahha,
 Woeti, widi turrule,
 Perno liina kaubale.
 Suhtus karro = tantsitaja
 Pärrajast seäl ollema,
 Ja ta wanna tantso = karro
 Kam ja wanna ollema.
 Se siis ostis karro poiad,
 Öppetaz neid istuma,

Rübbaraga tantsuma,
Ja monda tempo teggema.
Ammetid keik kätte antud,
Rõngad ninna sõderme pandud,
Läksid perremehhega,
Mõda maad siis tantsuma;
Ja et moistsid tantso läa,
Olli perremehhel süa,
Kes, kui rängast wõttis wina,
Baestel liast teggi pina.

Olli mees end wärsitand,
Ja kuhja alla wennitand,
Karrud waia külge sidus,
Sellite end mahha heitis.
Pääw jo olli alla lainud,
Karrud ollid paljo káinud;
Küllalte ka tantsitud,
Ja tantsitajast malgatud.
Agga ollid sõmata
Ja ka alles jomata.

Uutes Páts, mis waene luggo
Sul ja mul, kes karro suggo! —
Peästame nüüd ennaft lahti,
Lákki árra sallamahiti! —

Ruhho peásed wennikenne,
Minna wágga õrnakenne!
Rõngas sõdermist lábbi lááb,
Kus ta seisab, las' ta jááb! —

Ei ma sedda mitte tahha,
Sõdermed minna kistsun mahha:
Kõddomaille tahhan jouda,

Omme suggowõssa nouda.
Mul jo kü mo háddast hábbi,
Sõdermed nüüd ma kistsun lábbi.
Koio láhhán tantsuma
Ja omme kunsti náitama.
Mulle keik seäl wásto tõtwad,
Ja mind lahkest wásto wõtwad:
Táddid, onnod, sõbrad, tutwad,
Neeb keik minno wásto rut'wad.

Wendra male joudis Páts,
Alles olli wanna mets;
Alles mitmed messipuud,
Kedda norelt olli tundnud,
Neile andis ellast suud.

Kus mo táddid? — Kus mo tutwad?
Tubba poiad kaua nutwad;
Nahk jo ammo nüljetud
Ja nahkurile müetud! —

Kes mull' annab sannumid,
Kus ma leian ommaksid? —
Wannad on keik lõppenud,
Uus-põlw järrel' sündinud!

Teised karrud ollid noudnud
Teada, kes se koio joudnud.
Ja kui kuulsid, se on Páts,
Mõmmises keik Wendra mets:
Páts, kes wõdral maal on káinud,
Immet kuulsud, immet náinud:
Kuramaal ja Polas olnud,
Páts on jälle koio tulnud.
Mõmmisesid emmased:

Boib seft sada peiofeft,
Kell' Summal andnud tütrefeft.
Ei ta olle asjata
Tanna tulnud pasfita —
Miks ta muido ollefs tulnud,
Kui ta sedda pollefs tundnud,
Et fiin meie metsa nurkas
Karro tütrede polle huffas?

Hakkasid siis laffuma,
Ja tütrekesfi harrima:
Sillatasid nende karmo.
Piddasid ka kangeft arwo:
Kuida Pätši wörko püda,
Wä = i = mehhefs tedda hüda.

Pätšil ollid kallid päwad, —
Tššad, emmad, täddid näwad,
Päts on wägga priške mees,
Kell' hambad suus ja rammo sees.
Kui siis hārga murreti
Ehk walmist kaera leiети:
Senna Pätši palluti,
Parremat taal anneti.

Suhtusid siis piddud seäl
Wanna Otti mustal karrul;
Oli siis ka Pätški seäl
Teiste karrudega warrul.
Rätis, mis ta ilma näinud,
Mitmed maad ta läbbi käinud;
Kuida Pola karro suggo,
— Kellest wägga petaks' luggo —
Tark ja weider tantšimas,

Weddopulka weddamas;
Kufferpalli, rattast lõmas,
Kannul kükitelles sõmas.

Suud ja filmad lahti peas,
Kulis Pätši iggamees.
Wimaks iggatšesid nähha,
Kuida Pola tantso tehha:
Pallusid siis Pätšikeft,
Et tantšiks, ehk ka nattikeft.

Päts siis tousis tantšima,
Ja tantso luggo jorrama;
Püsti jallo kehha kānas,
Liikmid immelikult wānas;
Kāppe wālja sirrutas,
Laiale neid la = utas;
Panni kord neid rinde peäle,
Kord neid seādis pusa peäle.
Hüüdsid keif, kes ollid seäl:
„Wata immet ilma peäl!“

Päts, kui lõppes tantšimast,
Kummardas neid Pola wiši;
Sowis head sõd keigile,
Ja ruttas koio rahhule.

Keif, kes õigla'mad seäl ollid,
Ütlid: „Päts on kallis mees!
Ei ta tahha kitelda,
Ei rummalamaid põlgada.“

Agga ollid teised seäl,
Kes wanna wiši armastasid:
Targaks ennast armasid,

Ta targemaid ka wihtasid:
Need siis pahhandasid meelt,
Prutisid ka omma keelt;
Teggid hirmus sure kārra,
Päksid, mürdsid Pātsi ärra.

Sedda iggal aial nähtud,
Et sell' ikka waewa tehtud,
Kes kui targem tõega,
Rahwast püüdnud walgušta.

38. K o l j a t.

Üks suur-mees olli ennemuist',
Pitk Koljat nimmega.
Ta habbe olli süsfi must,
Ta juuksed mustad ka,
Ta temma silmad piirgasid,
Et hundidki jo hirmusid.

2. Ta fondi polest olli
Just nago hobbone.
Sest olli temma kartmatta
Ta ülbe foggone.
Ta su ka olli hirmus lai —
Ta iggameest ta kohhe ldi.

3. Wast kühbar peas nähti,
Kaud rie selgas ka;
Ta just näitis sedda-wärki,
Kui põrgust ollewa.

Ta pigiwar, se olli wiht
Kui lõnga poom, üks põrgo riist.

4. Sesamma tulli allati
Išraelit laimama:
„Kas on teil meest, kes julgekski
„Mo wasto tappelda?
„Kes on ni julge, tulgo se,
„Et lõõn ta fondid purrukske.“

5. Siis tulli seält üks lambrine,
— üks noor ja weike mees —
Sel polnud muud, kui keppike,
Ta kiwma pauna sees.
Se hüdis: „Minne, poe sa!
„Jehowa nimmel tullen ma!“

6. Se wihtas kohhe lingoga
Ta pähhä, wata, ni,
Et mahha langes walluga
Pitk Koljat filmili.
Siis wõttis Dawet rahhoga
Ta Pead ärraraiuda.

7. Kui waenlane siis surustab,
Siis wõtta uskuda,
Et Jumala käest woito saab,
Kui Dawet sanud ka.
Kui woitleb, woitle nenda sa,
Et woidad põrgo Koljat' ka.

39. Muhho-ma hundi jaht, 1830^{mal} aastal. a)

Rümme aastat möda läinud,
Et me' sedda jälle näinud:
Hunt on tulnud Muhho male,
Kül me' teme otsa tale.
Wanna usk meil kindlaks jääb,
Sedda noor ja wanna näab,
Ei me' falli hunti siin;
Püski pauk on temma piin. —
Rahwale siis kasko anti,
Kästra = mäele wõrgud pandi.
Walmistas siis rahwas ennast
Seädma ümber loma kennast.
Tuukri metsas hunt siis maggas,
Senna ennast truiust taggas. —
Rubjad hundi alles leidsid,
Pristkest temma järrel' sõitsid,
Senni kui said kästra mäel? *Kokanini*
Waljust karjus rahwa heäl:
Et jo hunt on läbbi läind,
Rahwas loma muido teind! —
Ja kui temma läbbi läind,
Rohhe Raudja Matsil käind:
Seitse lammast ärra sõi,
Mis ta ouest wälja tõi.

Kui siis herrad teada said,
Saatsid rahwast seddamaid,
Piirma ümber järwe loma,
Hunti õhtuks finni toma.

Läks siis hunt ka weelgi läbbi,
Sega rahwal teggi häbbi.
Herrad rahwal' andeks andsid —
Täse ka se koorma kandsid.

Nenda mitto päwa käind,
Dtsatuma waewa näind.
Hunt jo lomast läbbi käis
Ni kui kange püski täis. —
Paljo rahwast üt'ld sedda:
„Tännawo teeb palju hädda!“
Kitis Jummal süiski meid,
Et me' otsa saime tend:
Järwe loom jo finni wõttis;
Senna ommad kondid jättis.

Sure rõmo pärrast siis,
Prugiti se wanna wiis:
Rõmo pärrast püskid pauksid —
Ni kui liina koerad hauksid. —
Pärrast herrad üt'ld: „Teil
Rõõm on nüüd! ka wiisist meil,
Et me' sedda päwa näinud.
Hundi aul nüüd wiimseks käinud.
Hundi eest, kui kofko pandi,
Wiin ja õllut rohkest anti.

40. Muhho-ma hundi jaht. b)

Hundi aul me' mullo käinud,
Mitto loma muido teinud;
Oh kui wägga tõssi se! —

Wõttis mitme filma wée.
 Kubja healed hüüdsid wahwast,
 Kui naad õppetäsid rahwast.
 Dhkas monni waene kül:
 — Kasfukas ja wamumus ül —
 Ei ma suda káia seál
 Pehme so ja rabba peál!
 Láhme kõrtsi! Sürri! Janid!
 Some wina, ni kui kanid,
 Et kül herrad keelnud sedda,
 Ütlewad: „sest tulles hádda,
 Kui te' jote paljo wina;
 Keppid saatwad teile pina.“
 Tõgem wennad! warra nüüd, —
 Párrast moistetaks se súud.
 Liwa kõrtsi ukse ees
 Watab meid siis iggamees.

Kubjad hüüdwad rahwast lábbi:
 Tehhaks' meil ehk wimaks hábbi!
 Toobnud Pea eest pekka same,
 Keigest aust ka ilma jáme! —
 Parrem on siis kásko táita,
 Truist ennast ülles náita:
 Kuidas herrad kásknud meid,
 Sigu on jo karta neid.

Tahhame siis kuulda nüüd,
 Kuidas hunt siis kandis súud.
 Sest, et rahwas paljo káinud,
 Mitto páwa waewa náinud,
 Peti wimaks sedda nou,
 Kõrwe põllal tehha au. —

Senna wõrgud ülles seáti,
 Hunti ninnapibdi weti.
 Mõtles hunt weel sedda sawad,
 Et keik nahhast ilma jáwad. —
 Agga kuulge! kuidas luggu:
 Dtsa sai se hundi suggu.
 Rahwas temma ümber olli,
 Wõttis finni halli kolli.
 Siis ta nahk sai näljetud,
 Ja nahkro káste müetud.
 Hundi kõrwad wídi kõhto.
 Rahha eest siis todi rohto.
 Ellab rahhul Mühho Ma
 Párrast selle ausast ka.

E. W. Freundlich.

41. Jánnessse õhkaminne. 2)

Jánnese õhka karia = maal,
 Et on raske assti taal:
 Ei sa kõhto táis ta süa
 Egga lusti wahhest lüa.
 Kardeldes ta õhto tulles,
 Põõsa tagga warjul olles
 Püab põllo pole tulla,
 Et saaks rahholist seál olla.
 Siis kui páike loja láinud
 Mõtleb ta: kes mind nüüd náinud?
 Ei nüüd kuulda jáagri heále,
 Sest siis kargan julgest peále. —
 Kui siis jánnese wálja tulli,

Jäger warfi walmis olli.
 Roer, se metsas kohhe haukus,
 Sa ka püs siis warfi paukus:
 Andis tale selle napso,
 Mis käis läbbi maksa, kopso.
 Mõtles ta: kül same nähha,
 Mis nüüd jäger mõttab tehha? —
 Panni jänneft omma pauna,
 Sa wiis kohhe koio sauna.
 Nahha kiskus warfi mahha,
 Pistis kōki kappi tahha. —
 Siis ei olnud ennam nalja,
 Solikad ka mõttis wälja.
 Wimaks pandi pänni peäle.
 Siis sai kuulda jäägri heäle:
 Et ta tedda tahhab süa,
 Sa ta nahha ärra müa.

42. Jännesse õhkamine. b)

Oh! kui rasked on mo päwad!
 Sedda keif mo wennad näwad.
 Meid kui lindo püetakse,
 Saggedast' ka müetakse.
 Tänna sai mind jäger nähha,
 Püdis mulle tülgi tehha,
 Ütles: urdad minge fenna!
 Jännes kargab seie, tenna;
 Nahk ja Pea saab teile antud,
 Pihha, se saab moisa kantud. —
 Kui ma kuulsin sedda jutto,

Kargasin siis õige rutto;
 Tahtsin end kül ärrapetta,
 Roerad hopis kangel' jätta.
 Siiski naad mind kinni mõttid,
 Jäägri jure jälle tõttid.
 Kui mind jäägri jure todi,
 Saddulasse warfi pōdi;
 Widi moisa herra ette,
 Pärast anti kōkka kätte. —
 Kül siis kōkka pallusin,
 Halledaste hullusin:
 Armas kōk, sa raswa mok!
 Jäger on ni lol, kui kōk!
 Woiks ta urdad hulluks jada,
 Nahwas tedda wälja naerda!
 Ma ei olle pahha teind! —
 Orrasfel kül ollen känd,
 Uwa offi nārrinud,
 Metsa nenda harrinud.

Wimaks sündis surem hädda,
 Sest et kōk ei kuulnud sedda;
 Poos mind üles warna otša;
 Nahha, se' ta wiskas metsa.
 Kui ta minno nahka nūlgis,
 Tuhhat tullist wälja sūlgis.
 Pärast prae = warda panni,
 Kūpsetas mind siis, kui anni.
 Panni tinna waagna peäle.
 Kuulsin siis weel jäägri heäle:
 „Jännes laua peäle toge,
 Süut temma terwi's joge!“

43. Laulejattele.

Rüüd laulge, armsad laulejad!

Et selge on se sanna;
Ja ärge olge pilkajad,
Siis laulo wiis on kenna.
Kes laial kõrril karjunad
Ja roppa sanno laulewad,
Et sega ennast kita, —
Neid mõttab moistlik laita.

2. Kui monne meel on kerge siis,
Ja mõttab roppo laulda;
Siis olgo kassin teie wiis,
Ja ärge mõtke kuulda:
Dh piddage neid jõllebaks,
Ja pimmedaks ja sõggedaks,
Kes lauldes ei pea arro,
Waid jorrab roppo lorro.

3. Ei polle pudo lauludest,
Mis kassinad ja kennad;
Ei pudo armsaist wiisidest,
Kus selgest' moista sannad.
Ka laulud andwad õppetust,
Ka keelwad nenda appardust.
Sest se, kes laulo teggi,
So monda ilma näggi!

4. Mul polle tarwis ütelda,
Mis hea, ehk mis kurri:
Kül sebda moistab mõttelba
Mi perremees, kui orri,

Et head fidab iggamees
Keig' ello, kui ka laulo sees;
Ja rummalust ja roppust
Siin nimmetakse pattuks.

E. W. Freundlich.

Paula, laula su - ukenne,
Ligo linno kelekenne,
— Olle kassin melekenne,
Et rahhul süddamekenne —
Kül saad waida siiski olla,
Kui saad musta mulla alla,
Walge laudade wahhele,
Kenna kirsto keske - elle.

Zuhataja.

Nummer.	Lehhe kulg.
1. Ue-aasta hommiko laul.	5.
2. Neg.	7.
3. Palwe üllema wallitseja parrast.	9.
4. Allamatte kohhus ülle matte wasto.	10.
5. Maenitsus laste wannemattele.	12.
6. Pahhad ello-wisid. a)	14.
7. Pahhad ello-wisid. b)	16.
8. Sõbrusse rõõm.	18.
9. Lominne.	18.
10. Prantsusse sõast.	20.
11. Tullekahjo.	22.
12. Siglane meel.	28.
13. Silma wiis.	29.
14. Poeg sadab isä joulou õsel maiast wälja.	31.
15. Wahwa mees.	33.
16. Kumb nou parrem.	39.
17. Koolmeister panneb holetuma kolilapse r.	42.
18. Leonore ehk Leno.	43.
19. Ühhe naese-mehhe lahkuminne r.	55.

Nummer.	Lehhe kulg.
20. Türi ja Marri.	57.
21. Tallomehhe kitus.	61.
22. Pimme kerjaja.	62.
23. Pimme, kelle filmad rouged ärrarikkund.	64.
24. Puri lind.	65.
25. Lest mees.	67.
26. Waene-laps.	68.
27. Tuul.	69.
28. Talwene ello.	71.
29. Ruus sui-kuud.	74.
30. Kewwade.	76.
31. Kewwade hommiko.	78.
32. Kulli-aeg.	80.
33. Sui.	81.
34. Hommiko palwe.	83.
35. Shto palwe.	84.
36. Sõma palwed. (Enne ja parrast sõma.)	84.
37. Päts.	85.
38. Koljat.	90.
39. Mühho-ma hundi jaht. a)	92.
40. Mühho-ma hundi jaht. b)	93.
41. Jännessse õhkaminne. a)	95.
42. Jännessse õhkaminne. b)	96.
43. Laulejattele.	98.

Seadaandminne.

Ramatu trükkia W. Pormi jures Pernos, on allamal nimmetud ramatud walmis pogitud ja ka pokimatta sada, ja kes kümme, kaksküm- mend kunni sadda ühhe korraga wõttab, saab neid alwemalt.

Norema Robinsoni ello ja juhtumised ühhe tühja sare peal. Üks wägga armas luggemise ramat, mis isfiarranis nore rahwa õppetuseks Saksa kelest Ma kele ülespandud.

Wakfab pogitud 40 kopp. hõbb.

Wenne südda ja Wenne hing. Sumwe Jani mällestamisfed surest Prantsuse sõast.

Wakfab pogitud 40 kopp. hõbb.

Põllomehhe ait. Õppetakse: Lojaste ar- timist, Mesilaste piddamist ja Wilja seemne leutamist. Lõppeotsas: põllend ehk raiatud hawade parrandamist.

Wakfab pogitud 25 kopp. hõbb.

Mosa, ehk: Papse armastus. Wannematte ja lastele wägga armsaks aiawiteks ja õppe- tuseks.

Wakfab pogitud 15 kopp. hõbb.

Luige Laus. Sumwi Saani sõbradele.

Wakfab pogitud 15 kopp. hõbb.

Appolonius, Tirusse ja Sidoni kunningas. Üks wägga kaunis luggeminne Summala su- rest abbist ja hallastusest.

Wakfab pogitud 10 kopp. hõbb.

Rannatliffo Helena luggu, fés 22 aas-
tat mitmes willestusfés oluud. Halle, wágga
luggemisse wáart luggeminne.

Wakfab pogitub 10 kopp. hóbb.

Petlemma essimenne Soulo Púhha,
eht Jesufse Kristusfe sündiminne Petlemmas
Judamaal. Soulo and lastele.

Wakfab pogitub 8 kopp. hóbb.

**Onsa Lutterusse pissokenne Kate-
kismus**, kus on: wiis peatútti, palwed,
óppetus melewallast, koddó óppetus ja onsa
Lutterusse kússimisfed ja kóstmisfed.

Wakfab pogitub 7 kopp. hóbb.

Magdeburgi: linna hirmsast árrarikkumi-
sest. Muhhu=ma hundi jahhist; jánnese óh-
kamifest; rehhepappist, ja wacsest teo-mehhest.

Wakfab pogitub 7 kopp. hóbb.

